

Ocena Aktywności Gmin Sąddeckczyzny w 2010 r.

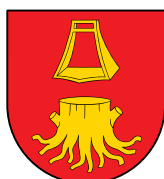
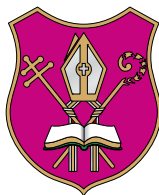
2010

Sądecznanin
MIESIĘCZNIK I PORTAL INTERNETOWY

Partnerzy:

WOJEWÓDZKI FUNDUSZ OCHRONY ŚRODOWISKA
I GOSPODARKI WODNEJ W KRAKOWIE

Agencja
Rynku
Rolnego

www.arr.gov.pl

FUNDACJA SĄDECKA

Ocena Aktywności Gmin Sądeckizny w 2010 r.

INSTYTUT EKONOMICZNY
PAŃSTWOWEJ WYŻSZEJ SZKOŁY ZAWODOWEJ
W NOWYM SĄCZU

PATRONAT HONOROWY:
MAREK SOWA – MARSZAŁEK WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO

NOWY SĄCZ, CZERWIEC 2011

Ocena Aktywności Gmin Sądeckich za 2010 r.

Skład zespołu:

1. prof. dr hab. Tadeusz Kudłacz
2. dr Marek Reichel
3. dr Katarzyna Peter-Bombik
4. dr Piotr Lityński
5. mgr Natalia Jaśkiewicz
6. mgr Paweł Jurczak
7. mgr Monika Makowiecka
8. mgr Agnieszka Zwolenik

Wydawca:

Fundacja Sądecka
ul. Barbackiego 57, 33-300 Nowy Sącz
Telefony: 18 415 70 77
Adres e-mail: biuro@fsns.pl

Realizacja projektu:

Grzegorz Piechotka, Kamila Jeleń

Opracowanie graficzne i skład:

IPRESS STUDIO, www.ipress.pro

Druk:

Flexergis, Nowy Sącz

Nowy Sącz, czerwiec 2011

Szanowni Państwo,

Już po raz trzeci Fundacja Sądecka ma zaszczyt i przyjemność przedstawić ocenę aktywności samorządów sądeckich, tym razem podsumowującą działania gmin w roku 2010.

Celem tego raportu – opracowanego w oparciu o obiektywne kryteria, przeanalizowane przez zespół naukowców pod kierownictwem prof. Tadeusza Kudłacza – jest z jednej strony docenienie ogromnych wysiłków gmin na rzecz poprawy warunków życia ich mieszkańców i wzrostu konkurencyjności naszych „małych ojczyzn”, a z drugiej kreowanie doskonałych wzorców do naśladowania, których w naszym regionie nie brakuje. Wierzę, że wyniki najlepszych gmin zmobilizują do działania tych, którym mimo wysiłków i zaangażowania nie udało się osiągnąć spektakularnych sukcesów. Cieszy także to, że jak wynika z dokładnej analiza niniejszego opracowania, w dorobku każdej gminy można znaleźć dokonania i działania warte naśladowania i wykorzystania przez wszystkich tych, którym mieszkańcy Sądeczyny zaufali i powierzyli kierowanie naszymi wspólnymi sprawami. Fundacja Sądecka od początku swego istnienia wspiera i inspirowa aktywność społeczną i samorządy naszego regionu. Raport daje nam wszystkim realne, bo doskonale zmierzone i opracowane wyniki działań sądeckich samorządów i jest bardzo dobrą podstawą do planowania i realizowania nowych inicjatyw. Ogromną wartością jest cykliczność jego publikacji, dzięki której możemy dostrzec i odpowiednio ocenić działania dłu-

gofalowe, perspektywiczne, często trudne do uchwycenia przy wyrwykowych, incydentalnych opracowaniach. Oddając do Państwa rąk ocenę roku 2010, już dziś z niecierpliwością czekam na kolejny raport, by móc odnaleźć wyniki naszych dotychczasowych wspólnych działań. Chciałbym podziękować za ogromny wysiłek i pracę nad przygotowaniem tego raportu pracownikom Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Nowym Sączu. Dziękuję też wszystkim przedstawicielom samorządów za ciepłe przyjęcie dotychczasowych raportów i wykorzystanie dla budowania lepszej przyszłości naszego regionu.

Zygmunt Berdychowski

A handwritten signature in black ink that reads "Zygmunt Berdychowski".

Przewodniczący Kapituły
Rankingu Gmin Sądeczyny 2010 r.

I. Wprowadzenie

Podtrzymując wcześniejsze inicjatywy, Instytut Ekonomiczny Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Nowym Sączu przeprowadził analizę aktywności gmin sądeckich za 2010 rok. Jest to już trzecia z kolei ocena aktywności, przeprowadzona według tych samych procedur metodycznych. Wcześniejsze oceny dotyczyły osiągnięć gmin za lata 2008 i 2009. Przedstawiana publikacja – podobnie jak poprzednie – jest wynikiem współpracy Instytutu Ekonomicznego z Fundacją Sądecką. Fundacja jest głównym inicjatorem przedsięwzięcia oceny aktywności gmin sądeckich.

Pragnę przypomnieć, że przedmiotem analizy jest zestaw wskaźników, głównie finansowych, pogrupowanych w trzech modułach: *generowanie dochodów*, *aktywność inwestycyjna*, *dynamika zmian*. W sumie uwzględnionych zostało 11 wskaźników szczegółowych, których wykaz, wraz z opisem metodyki, znajduje się w treści opracowania.

Wartości liczbowe cech potrzebnych do wyznaczenia wskaźników opisujących badaną sytuację w poszczególnych gminach uzyskano w Regionalnej Izbie Obrachunkowej w Krakowie, dzięki uprzejmości jej Prezesa mgr Janusza Kota. W tym miejscu chciałbym serdecznie podziękować Panu Prezesowi za przychylność dla naszej inicjatywy i pozytywną reakcję na prośbę o udostępnienie odpowiednich informacji.

Efektom przeprowadzonej analizy jest ranking gmin o najwyższej aktywności w roku 2010. Obok wyników dla poszczególnych wskaźników szczegółowych, w opracowaniu przedstawiamy również Państwu wyniki odpowiednio zagregowanej oceny aktywności w ramach wymienionych trzech modułów, a także ocenę uogólnioną, ujmującą łącznie wszystkie brane pod uwagę osiągnięcia gmin.

Zgodnie z założeniami analizy dotyczącej wcześniejszych okresów, wyniki wszystkich rankingów - cząstkowych i uogólnionych - prezentujemy dla sześciu najwyżej ocenianych jednostek.

Szczegółowe analizy, jak również przedstawiany Państwu tekst, jest wynikiem prac zespołu pracowników Instytutu Ekonomicznego PWSZ W Nowym Sączu, wykonanych pod kierunkiem dr Katarzyny Peter-Bombik, specjalisty z zakresu finansów samorządowych. Ważny nadzór nad całością prac pełnił dr Marek Reichel, Wicedyrektor Instytutu Ekonomicznego.

Pragnę bardzo serdecznie pogratulować Władzom Samorządowym Gmin, będących zwycięzcami naszych rankingów. Mam nadzieję, że podjęta parę lat temu inicjatywa jest przyjmowana ze zrozumieniem, zwłaszcza, że zamierzamy ją kontynuować w latach następnych.

Dyrektor Instytutu Ekonomicznego
PWSZ w Nowym Sączu
Prof. dr hab. Tadeusz Kudłacz

II. Uwagi wyjaśniające

Kontynuując podejmowane w latach wcześniejszych działania mające na celu ocenę aktywności gmin Sądeckich, także i w roku obecnym przeprowadzone zostało badanie pozwalające zidentyfikować najaktywniejsze jednostki za rok 2010. Terminem „Sądeckich” objęte zostało 17 jednostek samorządu terytorialnego szczebla podstawowego, do których zaliczono miasto Nowy Sącz oraz 16 gmin powiatu nowosądeckiego. Podstawowe charakterystyki tych jednostek zostały zaprezentowane w Tab.1.

Tab. 1

Gminy Sądeckich – zestawienie jednostek poddanych badaniu

Lp.	Gmina	Ludność	Powierzchnia (ha)	Status
1.	Chelmiec	26.218	11.197	gmina wiejska
2.	Gródek n/Dunajcem	9.115	8.819	
3.	Grybów	23.714	15.315	
4.	Kamionka Wielka	9.761	6.498	
5.	Korzenna	13.803	10.695	
6.	Łabowa	5.497	11.915	
7.	Łącko	15.552	13.295	
8.	Łososina Dolna	10.163	8.476	
9.	Nawojowa	8.045	5.021	
10.	Podegrodzie	12.152	6.473	
11.	Rytko	3.691	4.190	
12.	Krynica-Zdrój	16.780	14.513	
13.	Muszyna	11.499	14.144	gmina miejska
14.	Piwniczna-Zdrój	10.545	12.646	
15.	Stary Sącz	22.810	10.088	miasto na prawach powiatu
16.	Grybów (miasto)	5.985	1.695	
17.	Nowy Sącz	84.690	5.758	

Źródło: dane GUS za rok 2010, www.stat.gov.pl

W celu uzyskania obiektywnych informacji o charakterze porównawczym zastosowano identyczną, jak w latach wcześniejszych (ocena aktywności za rok 2008, ocena aktywności za rok 2009), metodologię, zarówno w zakresie pozyskiwania danych liczbowych, jak i wyborze oraz sposobie interpretacji poszczególnych wskaźników. Ostateczna ocena aktywności gmin Sądeckich za rok 2010 oparta została na kilku podstawowych wskaźnikach. Dodatkowo, w celach

informacyjnych, zaprezentowane zostały także wskaźniki nie brane pod uwagę w ocenie (takie jak przykładowo wskaźnik samofinansowania, wskaźniki zadłużenia). Wszystkie wskaźniki zaprezentowane i omówione w niniejszym opracowaniu zestawiono w Tab.2.

Tab. 2

Wskaźniki uwzględnione w opracowaniu

Lp.	Wskaźnik
1.	Relacja nadwyżki operacyjnej do wydatków bieżących
2.	Nadwyżka operacyjna per capita
3.	Udział dochodów własnych w dochodach ogółem
4.	Dochody własne per capita
5.	Udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem
6.	Wydatki majątkowe per capita
7.	Środki unijne per capita
8.	Wskaźnik samofinansowania
9.	Skorygowany wskaźnik relacji wydatków majątkowych do wydatków na obsługę zadłużenia
10.	Wskaźnik zadłużenia i wskaźnik obsługi zadłużenia
11.	Indywidualny wskaźnik zadłużenia (wersja zmodyfikowana)

Źródło: opracowanie własne.

Istotną rolę w procesie pozyskiwania danych odegrała, podobnie jak w roku ubiegłym, Regionalna Izba Obrachunkowa w Krakowie, która dostarczyła zespołowi opracowującemu ocenę aktywności gmin stawowe dane liczbowe charakteryzujące sytuację finansową poddanych analizie jednostek.

III. Prezentacja wskaźników cząstkowych

1. Relacja nadwyżki operacyjnej do wydatków bieżących

Nadwyżka operacyjna to dodatnia różnica między dochodami bieżącymi i wydatkami bieżącymi. Zgodnie z przepisami ustawy o finansach publicznych przez dochody bieżące budżetu jednostki samorządu terytorialnego rozumie się dochody budżetowe niebędące dochodami majątkowymi (w tym dotacje i środki przeznaczone na inwestycje, dochody ze sprzedaży majątku oraz dochody z tytułu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności¹. Analogicznie, ustawa definiuje wydatki bieżące, wskazując, że przez wydatki bieżące budżetu jednostki samorządu terytorialnego rozumie się wydatki budżetowe niebędące wydatkami majątkowymi².

O tym, że nadwyżka operacyjna jest istotnym wskaźnikiem oceny kondycji finansowej jednostki samorządowej, świadczy to, że często relacja ta określana jest mianem „najbardziej syntetycznej miary sytuacji finansowej” bądź „barometru kondycji finansowej jednostki samorządu terytorialnego”. Innymi słowy, nadwyżka operacyjna jest kategorią informującą, ile środków finansowych pozostaje po pokryciu najważniejszych wydatków związanych z bieżącym funkcjonowaniem jednostki samorządu terytorialnego.

Do badania sytuacji finansowej jednostek samorządu terytorialnego wykorzystano relację nadwyżki operacyjnej do wydatków bieżących (Tab. 3). Generalnie przyjmuje się, że im większy udział nadwyżki operacyjnej w wydatkach bieżących (wyższa wartość wskaźnika), tym korzystniejsza sytuacja jednostki samorządu terytorialnego, gdyż oznacza ona wyższą zdolność jednostki do pokrycia wydatków bieżących i większe możliwości realizacji przedsięwzięć inwestycyjnych.

Tab. 3

Relacja nadwyżki operacyjnej do wydatków bieżących i dynamika zmian w tym zakresie

Lp.	Gmina	Wielkość wskaźn.	Lp.	Gmina	Dynamika
1.	Chełmiec	0,25	1.	Grybów (miasto)	1,29
2.	Grybów	0,21	2.	Krynica-Zdrój	1,19
3.	Nawojowa	0,20	3.	Grybów	1,17
4.	Stary Sącz	0,20	4.	Stary Sącz	1,11
5.	Krynica-Zdrój	0,19	5.	Łącko	1,07
6.	Korzenna	0,16	6.	Łabowa	1,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

¹ Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 157, poz. 1240 i 1241 z późn. zmianami), art. 235.

² Tamże, art. 236.

Pierwsze miejsce z punktu widzenia kształtowania się relacji nadwyżki operacyjnej do wydatków bieżących w roku 2010 zajęła, tak jak to miało miejsce w roku 2009, gmina Chełmiec. Należy jednak podkreślić, że w poprzednim roku (2009) poziom wskaźnika dla tej gminy był wyższy. Istotnym jest również fakt, że w ocenie za rok 2008, gmina Chełmiec nie zajęła miejsca w czołowej szóstce. W gminie Grybów utrzymała się wysoka dynamika zmiany poziomu wskaźnika, co spowodowało, iż Grybów w bieżącej ocenie zajął wysoką – drugą pozycję, poprawiając jednocześnie o dwa miejsca wynik z roku poprzedniego. Należy dodać, że gmina Grybów, podobnie jak gmina Chełmiec, w ocenie za rok 2008, nie znalazła się w czołówce omawianej klasyfikacji. Trzecie miejsce zajęła gmina Nawojowa, co w porównaniu do roku wcześniejszego (2009) oznacza spadek w klasyfikacji o jedną lokatę. Zauważa się także, iż poziom wskaźnika w gminie Nawojowa uległ zmniejszeniu z poziomu 0,23 w roku 2009 do 0,20 w roku bieżącym. Istotnym jest, że gmina Nawojowa, podobnie jak gminy, które w bieżącej ocenie, zajęły miejsce pierwsze i drugie, w ocenie za rok 2008, nie zajęła miejsca w grupie liderów. Czwartą pozycję, podobnie jak w roku 2009, lecz z wyższym poziomem wskaźnika, uzyskała gmina Stary Sącz. W ocenie za rok 2008 gmina Stary Sącz zajęła natomiast miejsce pierwsze, osiągając wysoki poziom wskaźnika (0,39) – najwyższy spośród wszystkich gmin na przestrzeni lat 2008-2010.

Na tle analizowanych gmin wysoką dynamiką zmiany poziomu relacji nadwyżki operacyjnej do wydatków bieżących odnotowała gmina Krynica-Zdrój, co umożliwiło jej osiągnięcie piątego miejsca (podobnie jak w 2008 roku) w bieżącej ocenie. Inaczej sytuacja wyglądała w roku 2009, kiedy gmina Krynica-Zdrój znajdowała się poza czołówką. Szóste miejsce zajęła gmina Korzenna, osiągając w roku 2010 niższy poziom wskaźnika (0,18) niż w roku wcześniejszym (0,16). Należy dodać, że gmina Korzenna w ocenie za rok 2008 nie znalazła się w grupie liderów. Pomimo, iż największa dynamika zmiany poziomu wskaźnika wystąpiła w mieście Grybów (1,29) w roku 2010, podobnie jak w latach 2009 i 2008, Grybów (miasto) nie znalazł się w gronie sześciu najlepszych gmin pod względem wielkości relacji nadwyżki operacyjnej do wydatków bieżących.

2. Wielkość nadwyżki operacyjnej per capita

Nadwyżka operacyjna, czyli dodatnia wartość wyniku bieżącego, uznawana jest, w krótkiej perspektywie czasu, za najbardziej syntetyczną ocenę nie tylko kondycji finansowej jednostki samorządu, jej potencjału inwestycyjnego, ale i zdolności do pozyskiwania kapitału obcego. W związku z powyższym badaniu poddano również wskaźnik wielkości nadwyżki operacyjnej w przeliczeniu na 1 mieszkańca. Wskaźnik ten obliczony został jako iloraz nadwyżki operacyjnej i liczby mieszkańców gminy lub miasta (Tab.4).

Tab. 4

Nadwyżka operacyjna per capita i dynamika zmian w tym zakresie

Lp.	Gmina	Wielkość wskaźn.	Lp.	Gmina	Dynamika
1.	Krynica-Zdrój	686	1.	Grybów (miasto)	1,52
2.	Chełmiec	627	2.	Krynica-Zdrój	1,49
3.	Grybów	505	3.	Grybów	1,36
4.	Nawojowa	439	4.	Łącko	1,22
5.	Stary Sącz	399	5.	Stary Sącz	1,19
6.	Korzenna	394	6.	Łososina Dolna	1,06

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Najwyższy poziom nadwyżki operacyjnej w przeliczeniu na mieszkańca w roku 2010, podobnie jak w roku 2009, wystąpił w gminie Krynica-Zdrój. Istotnym jest, że w ocenie za rok 2008, gmina Krynica-Zdrój zajęła również wysoką drugą pozycję. Kolejne miejsce, tak samo jak w roku 2009, zajęła gmina Chełmiec (627 zł), poprawiając jednocześnie poziom wskaźnika o 13 zł. Należy dodać, iż w ocenie za 2008 rok, gmina Chełmiec nie zajęła miejsca w czołowej szóstce. Gmina Grybów w związku z wysoką dynamiką zmiany poziomu wskaźnika (1,36), w bieżącej ocenie zajęła trzecie miejsce. Zarówno w roku 2009, jak i 2008, gmina Grybów nie znalazła się w grupie liderów, nawet pomimo tego, że w roku 2009 osiągnęła wysoką dynamikę zmiany poziomu wskaźnika (1,34). Czwartą pozycję, tak samo jak w roku 2009, zajęła gmina Nawojowa, poprawiając jednocześnie poziom własnego wskaźnika o 12 zł. W ocenie za rok 2008, gmina ta nie znalazła się w grupie sześciu liderów. Gmina Stary Sącz zajęła piąte miejsce. Należy dodać, iż w poprzednim roku (2009) gmina Stary Sącz w ocenie nadwyżki operacyjnej per capita była poza czołową szóstką, a w roku 2008 zajęła miejsce pierwsze. Szóste miejsce zajęła gmina Korzenna, pogarszając wynik z roku poprzedniego (o jedną pozycję) i jednocześnie uzyskując niższy o 19 zł poziom wskaźnika. Należy dodać, iż w ocenie za 2008 rok, gmina Korzenna nie znalazła się w grupie liderów.

Porównując wyniki za lata 2008 i 2009, zauważa się, że w tych latach grupa liderów znacząco się zmieniła, gdyż w grupie sześciu jednostek, które uzyskały najwyższy poziom wskaźnika w 2008 roku, w kolejnym roku (2009) tylko gminy Krynica-Zdrój i Muszyna poprawiły swoją pozycję (Krynica-Zdrój z miejsca drugiego na pierwsze oraz Muszyna z miejsca piątego na trzecie). Gródek n/Dunajcem w obydwu latach (2008 i 2009) zajął szóstą pozycję i dodatkowo, w roku 2009, do grupy liderów dołączyły nowe gminy, czyli Chełmiec, Nawojowa i Korzenna, które w roku wcześniejszym były poza czołówką.

Porównując natomiast tylko lata 2009 i 2010, należy wskazać, iż grupa sześciu najlepszych gmin nie zmieniła się znacząco. Z czołówki „wypadły” gminy Muszyna i Gródek n/Dunajcem, które w poprzedniej ocenie (2009) zajęły kolejno miejsca trzecie i szóste, a do czołówki „weszły” gminy Grybów i Stary Sącz. Ponadto, pomimo, iż największa dynamika zmiany poziomu wskaźnika wystąpiła

w mieście Grybów (1,52), gmina ta nie znalazła się w gronie liderów pod względem wielkości nadwyżki operacyjnej per capita.

3. Udział dochodów własnych w dochodach ogółem

Dochody własne gmin to grupa dochodów, które pozyskiwane są w szczególności z podatków i opłat lokalnych, udziałach w podatkach dochodowych, majątku, itp. Egzekwowane są one od mieszkańców oraz działających na terenie gmin przedsiębiorców. Wysokość dochodów własnych jest niezmiernie ważnym czynnikiem świadczącym o stopniu niezależności oraz aktywności danej jednostki samorządu terytorialnego. Udział dochodów własnych w dochodach globalnych gminy często traktuje się jako wskaźnik określający zamożność samorządów lokalnych, jak również miernik ich zdolności do prowadzenia własnej polityki finansowej.

Podstawowa jednostka samorządu terytorialnego, jaką jest gmina, wykonuje nie tylko nałożone na nie zadania bieżące, ale i zadania o charakterze inwestycyjnym. Jednakże, aby zarówno jedne, jak i drugie mogły być realizowane, niezbędne są odpowiednie zasoby finansowe. Należy dodać, iż jednostki samorządu terytorialnego mają możliwość oddziaływania w pewnym stopniu na część dochodów własnych. Dlatego też ta grupa dochodowa ma tak duże znaczenie. Wzrost dochodów własnych w gminie powiązany jest często z realizacją inwestycji, a także rozwojem działalności gospodarczej oraz mieszkalnictwa, co w znacznej mierze (choć w dłuższym okresie czasu) przyczynia się do dalszego zwiększenia bazy podatkowej.

Ocena aktywności gmin Sądecczyzny za rok 2010 w obszarze dochodowym obejmuje badanie wielkości dochodów własnych w stosunku do dochodów ogółem, jak również wielkość dochodów przeliczonych na liczbę mieszkańców.

Gminy Sądecczyzny, podobnie jak w latach wcześniejszych (2008-2009), charakteryzowały się sporym zróżnicowaniem pod względem udziału dochodów własnych w dochodach ogółem (Tab. 5). W odniesieniu do wszystkich analizowanych jednostek (w Tab. 5 zaprezentowano tylko wyniki dla grupy liderów) wartość tego wskaźnika w 2010 roku mieściła się w przedziałach od 0,14 do 0,55.

Tab. 5

Udział dochodów własnych w dochodach ogółem i dynamika zmian w tym zakresie

L.p.	Gmina	Wielkość wskaźn.	L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Krynica-Zdrój	0,55	1.	Łącko	1,13
2.	Nowy Sącz	0,43	2.	Nawojowa	1,11
3.	Muszyna	0,37		Grybów	
4.	Chełmiec	0,34	3.	Muszyna	1,00
	Piwniczna-Zdrój			Rytro	
5.	Rytro	0,30	6.	Piwniczna-Zdrój	0,97

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Największy udział dochodów własnych w dochodach ogółem (podobnie jak w latach 2008-2009) wykazywała w roku 2010 Krynica-Zdrój, w przypadku której omawiany wskaźnik kształtował się na poziomie 0,55. Źródłami finansowania zadań tej gminy w znacznej mierze były zatem w dalszym ciągu środki własne. Następnym miejscem pod względem wielkości dochodów własnych do dochodów ogółem zajęło miasto Nowy Sącz (0,43). Relatywnie mniejszy (niższy od najwyższego o 0,18) udział dochodów własnych w dochodach ogółem wykazywała natomiast w 2010 roku gmina Muszyna (0,37). Kolejne miejsca w klasyfikacji zajęły gminy Chełmiec (0,34) oraz Piwniczna-Zdrój i Rytró, których dochody własne stanowiły 0,30 ogółu dochodów. Można powiedzieć, że wszystkie analizowane jednostki samorządu terytorialnego charakteryzowały się zatem znaczną samodzielnością finansową, co jest zjawiskiem korzystnym.

Analizując kształtowanie się omawianego wskaźnika od roku 2008 obserwuje się (co już zostało wspomniane wcześniej), że w każdym badanym okresie (2008-2010) udział dochodów własnych w dochodach ogółem był najwyższy w Krynicy-Zdroju. W roku 2010 zmniejszył się on co prawda w stosunku do roku poprzedniego (2009) roku o 0,11, ale nie miało to jednak wpływu na pozycję tej gminy w ogólnej klasyfikacji. Podobnie sytuacja wygląda w odniesieniu do miasta Nowego Sącza, którego wskaźnik zmniejszył się o 0,03, natomiast jednostka ta pozostała na, niezmiennym od 2009 roku, drugiej pozycji w rankingu. Awansowała na nią z miejsca trzeciego, które zajmowała w 2008 roku. Podobnie, tak jak w 2009 roku, na kolejnym – trzecim miejscu znalazła się gmina Muszyna, której udział dochodów własnych w 2010 roku w odniesieniu do poprzedniego roku nie zmienił się, a w porównaniu z rokiem 2008 – zmniejszył się o 0,08. Warto wspomnieć, że w stosunku do roku 2009 udział dochodów własnych zmniejszył się w przypadku gminy Piwniczna-Zdrój o 0,01 (2010), co jednak nie spowodowało zmiany pozycji tej gminy w ogólnej klasyfikacji. Zajmowała ona podobnie jak przed rokiem piąte miejsce. Niemniej jednak w stosunku do 2008 roku gmina ta spadła o jedno miejsce w rankingu. Nie zmienił się również, w porównaniu do 2009 roku, wskaźnik udziału dochodów własnych gminy Rytró. Zarówno w 2009, jak i w 2010 roku, wynosił on 0,30 (o 0,02 mniej, niż w 2008 roku).

Należy dodać, iż udział środków własnych w tworzeniu dochodów ogółem w przypadku wszystkich jednostek zajmujących miejsca od pierwszego do szóstego wykazywał niewielką tendencję spadkową z wyjątkiem dwóch gmin, które nie odnotowały żadnych zmian w wysokości omawianego wskaźnika. Biorąc pod uwagę dynamikę wzrostu udziału dochodów własnych w dochodach ogółem gminy, w porównaniu do 2009 i 2008 roku odnotowuje się spore różnice w zajmowanych przez jednostki pozycjach w rankingu. Tylko jedna gmina o znaczącym przyroście wskaźnika w 2010 w stosunku do poprzedniego (2009) roku znalazła się wśród gmin o najwyższym wzroście dochodów własnych w roku 2010 roku. Jest to gmina Łącko, która z piątej pozycji w 2009 roku awansowała na pierwszą ze wskaźnikiem dynamiki 1,13. Nie był to jednak wynik na tyle wystarczający, by jednostka ta uplasowała się w czołówce gmin. Kolejne miejsce pod względem przyrostu dochodów własnych w odniesieniu do poprzedniego okresu zajęła gmina Nawojowa (1,11), co również nie zwiększyło omawianych dochodów tej gminy na tyle, by znalazła się ona wśród liderów w rankingu. Na kolejnej, także wysokiej, pozycji znalazły się w roku 2010 gminy Grybów,

Muszyna (które w roku 2008 pod względem wysokości wskaźnika dynamiki znajdowały się w gronie liderów kolejno na szóstym oraz pierwszym miejscu) oraz Rytro ze wskaźnikiem 1,00. Szóste miejsce pod względem wielkości wskaźnika dynamiki zajęła Piwniczna-Zdrój (0,97). Natomiast w roku 2009 wskaźnik dla tej jednostki kształtował się na poziomie 0,94, a w roku 2008 – 1,01.

4. Dochody własne per capita

Wskaźnik dochodów własnych per capita jest istotnym elementem oceny poziomu zamożności, jak i aktywności samorządów.

Wskaźniki dochodów własnych gmin Sądecczyzny w przeliczeniu na jednego mieszkańca charakteryzowały się w 2010 roku bardzo istotnymi rozbieżnościami (Tab. 6). Wysokość dochodów własnych per capita (dla wszystkich badanych jednostek, także nieuwzględnionych w Tab.6) mieściła się w przedziale 444 zł – 3.084 zł.

Tab. 6

Dochody własne per capita i dynamika zmian w tym zakresie

Lp.	Gmina	Wielkość wskaźn.	Lp.	Gmina	Dynamika
1.	Krynica-Zdrój	3084	1.	Muszyna	1,35
2.	Muszyna	1857	2.	Łącko	1,32
3.	Nowy Sącz	1844	3.	Rytro	1,27
4.	Chełmiec	1101	4.	Grybów	1,26
5.	Rytro	956	5.	Grybów (miasto)	1,22
6.	Łabowa	935	6.	Krynica-Zdrój	1,21

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Na pierwszym miejscu w ogólnej klasyfikacji, pod względem wysokości dochodów własnych na jednego mieszkańca, znalazła się Krynica-Zdrój z kwotą 3.083 zł. To wynik aż o 2.640 zł wyższy od najniższego odnotowanego w roku 2010 na Sądecczyżnie. Znacznie mniejszą od Krynicy kwotę dochodów własnych per capita, ale większą od pozostałych jednostek odnotowała w 2010 roku gmina Muszyna, której dochody własne w przeliczeniu na mieszkańca wyniosły 1.857 zł, co pozwoliło jej uzyskać drugie miejsce w klasyfikacji.

W przypadku Nowego Sącza wielkość wskaźnika wzrosła w roku 2010 w stosunku do wartości zeszłorocznej (2009) o 22 zł. Ponieważ jednak Muszyna znacznie zwiększyła swoje dochody w przeliczeniu na mieszkańca w stosunku do roku wcześniejszego (2009), miasto Nowy Sącz uzyskało dopiero kolejną – trzecią pozycję w grupie liderów klasyfikacji. W 2008 kwota dochodów własnych na mieszkańca dla tej jednostki wyniosła 1.653 zł, co pozwoliło jej zająć drugą lokatę. Czwarte miejsce pod względem wielkości dochodów na mieszkańca zajęła w roku 2010, podobnie jak w roku 2009, gmina Chełmiec (awans o jedną pozycję w stosunku do roku 2008), dla której wskaźnik dochodów

własnych per capita był blisko 3 razy niższy od najwyższego, jednak nadal znaczący (1.101 zł). Dalsze miejsca w klasyfikacji zajęły gminy Rytko z kwotą 956 zł (awans o dwie pozycje w porównaniu z rokiem 2009 i o jedno miejsce w odniesieniu do 2008 roku) oraz Łabowa (935 zł), która podobnie jak w roku wcześniejszym (2009), zajęła szóste miejsce wśród liderów w rankingu (awansowała o dwie pozycje w stosunku do 2008 roku).

Wyniki analizy dochodów własnych w odniesieniu do dochodów przypadających na mieszkańca świadczą o ich znacznym zróżnicowaniu. Wskaźnik dochodów własnych per capita w gminie, w która pod tym względem zajęła pierwszą pozycję w klasyfikacji, jest bowiem ponad 3 razy wyższy od wskaźnika osiągniętego przez jednostkę zajmującą szóstą pozycję w klasyfikacji. Warto także nadmienić, iż w roku 2010, podobnie jak w roku 2008, odnotowano znacznie mniejsze rozbieżności w wielkościach omawianego wskaźnika niż w roku 2009. Podobnie sytuacja kształtowała się, kiedy porównano dochody własne per capita gminy, która uzyskała najwyższą wartość wskaźnika z jednostką, która charakteryzowała się najniższym udziałem dochodów własnych na mieszkańca. W 2010 roku wielkość ta bowiem była prawie 7 razy wyższa od wartości najniższej, w roku 2008 – 5 razy, natomiast w roku 2009 różnica w wartościach była aż dziesięciokrotna.

Analizując wielkości dochodów własnych per capita z uwzględnieniem ich zmian w czasie obserwuje się (podobnie jak w latach 2008-2009) istotne rozbieżności w zajmowanych przez nie pozycjach w klasyfikacji. Gminą, która w 2010 roku osiągnęła najwyższy wskaźnik przyrostu, była Muszyna (1,35). Gmina ta awansowała z czwartego miejsca (2009) na miejsce pierwsze (2010). Warto dodać, iż wskaźnik dynamiki dla omawianej gminy jeszcze w 2008 roku nie był na tyle wysoki, by znalazła się gronie liderów w klasyfikacji. Kolejną jednostką, w której wystąpił relatywnie wysoki przyrost dochodów własnych na mieszkańca, była w 2010 roku gmina Łącko (1,32), która również znalazła się na czołowej, drugiej pozycji w klasyfikacji – awansując o 4 miejsca w porównaniu z rokiem wcześniejszym (2009) i aż o kilkanaście miejsc w stosunku do roku 2008. Przyrost ten nie był jednak wystarczający, by omawiana jednostka znalazła się wśród szóstki liderów pod względem wysokości dochodów własnych per capita. Trzecią pozycję w rankingu uzyskała gmina Rytko ze wskaźnikiem dynamiki 1,27, co pozwoliło jej po raz pierwszy od 2008 roku awansować do czołowej szóstki. Zaraz za nią (na czwartym miejscu pod względem dynamiki) znalazła się gmina Grybów z wynikiem 1,26 (o 0,35 wyższym niż w roku 2009 i o 0,22 w stosunku do roku 2008), który podobnie jak w przypadku Łącka, nie był jednak wystarczający, by jednostka ta zakwalifikowała się do grupy liderów. Analogicznie, sytuacja wyglądała w przypadku miasta Grybowa, dla którego wskaźnik dynamiki dochodów własnych na mieszkańca w roku 2010 wyniósł 1,22 (wyższy w stosunku do 2009 roku o 0,36, a w porównaniu z rokiem 2008 niższy o 0,13). Na szczególną uwagę zasługuje również gmina Krynica-Zdrój, która pod względem przyrostu dochodów własnych w przeliczeniu na mieszkańca osiągnęła w grupie liderów wynik najniższy (1,21) i spadła tym samym z pierwszego miejsca (które zajmowała w latach 2008-2009) aż na miejsca szóste. Nie wpłynęło to jednak w znaczący sposób na zajmowane przez nią miejsca w rankingu, gdyż wskaźnik dochodów własnych per capita był w tej jednostce nadal najwyższy.

Analiza wskaźników dynamiki jest istotna, pozwala bowiem na pokazanie tempa zmian dochodów w odniesieniu do przeszłości i ułatwia przewidywanie kształtowania się ich wysokości w przyszłości. Określa tym samym szansę wzrostu zamożności mieszkańców tych gmin, które obecnie nie znajdują się w gronie liderów w rankingu.

5. Udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem

Jednostki samorządu terytorialnego, w tym także gminy, dokonują określonych wydatków. Wydatki budżetu jednostki samorządu terytorialnego przybierają różną formę wydatków bieżących oraz wydatków majątkowych. Realizacja zadań bieżących oparta jest o wykorzystywanie istniejących zasobów w celu świadczenia usług publicznych i zaspakajania określonych potrzeb społeczności lokalnej. Zadania inwestycyjne natomiast koncentrują się na poszerzaniu lub odtwarzaniu posiadanej przez jednostkę bazy tych zasobów. Wydatki majątkowe budżetu obejmują wydatki inwestycyjne, w tym również zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych oraz dotacje celowe przeznaczone na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji konkretnych inwestycji oraz wydatki na zakup i objęcie akcji oraz wniesienie wkładów do spółek prawa handlowego. Podstawą do dokonywania wydatków jest plan wydatków, który wynika z uchwały budżetowej, a którego pozycje stanowią nieprzekraczalny limit.

Wskaźnik udziału wydatków majątkowych w wydatkach globalnych ogółem gmin Sądeczyny za rok 2010 (Tab.7) kształtował się na poziomie od 0,12 do 0,46 (w przypadku wszystkich 17 jednostek poddanych badaniu). Należy wspomnieć, iż w przedział ten jest węższy niż w latach 2008-2009. Największy udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem osiągnęła, podobnie jak w roku 2009, gmina Muszyna. Wśród liderów znalazła się także gmina Krynica-Zdrój, która w 2008 roku zajmowała pierwsze miejsce, natomiast w roku 2009 – podobnie jak w 2010 – zajmowała drugą lokatę. Kolejne miejsca zajęły, analogicznie jak w roku 2009, gminy Nawojowa (0,32), miasto Grybów (0,29) oraz Łososina Dolna (0,27).

Tab. 7
Udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem i dynamika zmian w tym zakresie

L.p.	Gmina	Wielkość wskaźn.	L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Muszyna	0,46	1.	Piwniczna-Zdrój	3,71
2.	Krynica-Zdrój	0,34	2.	Łabowa	3,67
3.	Nawojowa	0,32	3.	Rytro	3,20
4.	Grybów (miasto)	0,29	4.	Grybów (miasto)	1,61
5.	Łososina Dolna	0,27	5.	Łososina Dolna	1,59
6.	Piwniczna-Zdrój	0,26	6.	Grybów	1,38

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Analizując dynamikę zmian badanego wskaźnika odnotowuje się znaczący wzrost w stosunku do roku 2009. Wystąpił on w przypadku trzech gmin, a mianowicie Piwnicznej-Zdroju, Łabowej oraz Rytra. Co więcej, gmina Piwniczna Zdrój zarówno w roku 2008, jak i 2009 zajmowała dalsze miejsca w rankingu. Ponadto, do grupy liderów w roku 2010 nie weszła gmina Muszyna, która w 2009 zajmowała pierwsze miejsce. W grupie tej nie ma także gminy Nawojowa, która zarówno w roku 2008, jak i w 2009 zajmowała czołowe miejsca.

6. Wydatki majątkowe (per capita)

Wskaźnik wydatków majątkowych per capita wyrażany jest jako iloraz wydatków majątkowych poniesionych przez daną jednostkę i liczby jej mieszkańców.

Wskaźnik ten w 2010 roku w przypadku badanych gmin Sądecczyzny (Tab.8) przybierał wartości w przedziale 454 zł do 2.682 zł (w odniesieniu do wszystkich jednostek), czyli różnica między gminą posiadającą najwyższy wskaźnik a gminą, która uzyskała najniższy wskaźnik wyniosła ponad 2.200 zł. Największą wartość wskaźnika odnotowała gmina Muszyna, która w roku 2009 zajmowała drugą lokatę, a w roku 2008 nie weszła w ogóle do grupy liderów. Kolejne miejsce zajęła gmina Krynica-Zdrój, która była liderem zarówno w roku 2008, jak i w 2009. Wśród liderów znalazła się również gmina Piwniczna-Zdrój, która w latach 2008 i 2009 zajmowała dalsze lokaty.

Tab. 8

Wydatki majątkowe per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie

Lp.	Gmina	Wielkość wskaźn.	Lp.	Gmina	Dynamika
1.	Muszyna	2682	1.	Piwniczna-Zdrój	5,23
2.	Krynica-Zdrój	1893	2.	Łabowa	4,99
3.	Nawojowa	1011	3.	Rytró	4,49
4.	Grybów (miasto)	996	4.	Łososina Dolna	2,21
5.	Piwniczna-Zdrój	994	5.	Grybów (miasto)	2,18
6.	Łososina Dolna	993	6.	Grybów	1,72

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

W klasyfikacji uwzględniającej wielkość wskaźnika dynamiki w roku 2010 na pierwszym miejscu znalazła się gmina Piwniczna-Zdrój, natomiast kolejne lokaty zajęły gminy Łabowa, Rytró, Łososina Dolna oraz miasto Grybów. Podkreślić należy, iż liderem w 2010 roku została gmina, która w latach wcześniejszych zajmowała znacznie niższe lokaty. Równocześnie w czołówce nie znalazła się gmina Muszyna, która w roku 2009 była liderem tej klasyfikacji. Po raz pierwszy w grupie liderów znajdują się równocześnie gmina i miasto Grybów. W roku 2008 miasto Grybów zajęło pierwsze miejsce, natomiast w roku 2009 spośród liderów znalazła się gmina Grybów. Nie ma także w czołówce gminy Chełmiec, która w 2009 roku zajmowała drugie miejsce. Różnica między pierwszymi trzema

miejscami w roku 2010 jest niewielka, podczas gdy w roku 2009 różnica tylko między pierwszym a drugim miejscem wynosiła aż 1,67.

7. Środki unijne na mieszkańca

Jednostki samorządu terytorialnego coraz częściej korzystają ze środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej, które dają im szansę na realizację większej ilości zadań, często bardzo kapitałochłonnych. Dotyczy to między innymi podejmowania przedsięwzięć inwestycyjnych, które, bez zewnętrznego wsparcia finansowego, najprawdopodobniej nie doczekałyby się realizacji. Fundusze europejskie to największa, ale nie jedyna, możliwość pozyskania bezzwrotnych, pozabudżetowych form finansowania. Główną korzyścią współfinansowania przedsięwzięć samorządowych przez Unię Europejską jest przede wszystkim możliwość pozyskania, istotnego w warunkach ograniczoności zasobów i stale rosnących potrzeb, dodatkowego źródła finansowania. By jednak otrzymać to wsparcie jednostki samorządu muszą spełnić szereg warunków i postępować zgodnie z przyjętymi procedurami, między innymi w zakresie rozliczania poniesionych wydatków. Istotny element stanowi również tzw. wkład własny, który dla części, zwłaszcza niewielkich jednostek może stanowić istotne ograniczenie. Niemniej jednak efekty możliwe do osiągnięcia z wykorzystaniem omawianych środków są znaczące, z czym wiąże się wzrost popularności tej formy finansowania.

Wykorzystany w badaniu wskaźnik środków unijnych per capita (Tab.9) stanowi iloraz wysokości pozyskanych przez daną jednostkę samorządu szczebla podstawowego środków z Unii Europejskiej i liczby mieszkańców tej jednostki.

Tab. 9

Środki unijne per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie

L.p.	Gmina	Wielkość wskaźn.	L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Muszyna	1106	1.	Krynica-Zdrój	189,80
2.	Krynica-Zdrój	949	2.	Gródek n/Dunajcem	30,00
3.	Łabowa	490	3.	Grybów (miasto)	20,61
4.	Grybów (miasto)	371	4.	Łabowa	17,50
5.	Nowy Sącz	266	5.	Rytro	16,21
6.	Rytro	227	6.	Piwniczna-Zdrój	14,86

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Dane zawarte w Tab.9 wskazują, iż największa wartość omawianego wskaźnika wystąpiła w roku 2010 w gminie Muszyna (1.106 zł). W 2008 roku jednostka ta także znajdowała się wśród liderów zajmując szóste, a w roku wcześniejszym (2008) – pierwsze miejsce w klasyfikacji. Wielkość

wskaźnika, który osiągnęła gmina z pierwszą lokatą (Muszyna) jest prawie cztery razy większa w porównaniu do roku 2009.

Kolejne miejsce (drugie) zajęła gmina Krynica-Zdrój. Różnica między wielkościami dla pierwszego i drugiego miejsca wynosi 157 zł i nie jest tak duża jak w roku 2008, kiedy to wynosiła aż 750 zł.

Analizując dynamikę zmian wskaźnika wydatków majątkowych per capita można zauważyć, iż pierwsze miejsce zajęła gmina Krynica-Zdrój. Wielkość ta daje gminie niczym niezagrożoną pozycję lidera ze względu na fakt, iż kolejne miejsca wiążą się z wartościami wskaźników istotnie mniejszymi. Wśród liderów znajdują się również takie gminy jak Gródek n/Dunajcem, miasto Grybów, Łabowa, Rytro oraz Piwniczna-Zdrój. Należy zaznaczyć, iż oprócz miasta Grybów na liście liderów znajdują się gminy, które w 2009 roku zajmowały dalsze lokaty.

8. Wskaźnik samofinansowania

Wskaźnik samofinansowania informuje, w jakim stopniu gmina finansuje inwestycje środkami własnymi. Z metodologicznego punktu widzenia, wartość wskaźnika uzyskuje się dzieląc sumę nadwyżki operacyjnej i dochodów majątkowych przez wartość wydatków majątkowych.

Analiza obliczonego wskaźnika, mówiąca o zdolności do samofinansowania lokalnych przedsięwzięć inwestycyjnych, ogniskuje się wokół wartości wynoszącej 1. Jeżeli wartość uzyskanego wskaźnika jest mniejsza niż 1 oznacza to, że gminne przedsięwzięcia inwestycyjne finansowane są z zewnętrznych źródeł. Jednocześnie wartość ta wskazuje poziom finansowania inwestycji z własnych środków. W przypadku, gdy obliczony współczynnik samofinansowania uzyskuje wartości wyższe od 1, wówczas wartość tej nadwyżki obrazuje pozostający do wykorzystania własny potencjał finansowy, który można by przeznaczyć na inwestycje. Natomiast, gdy wartość wskaźnika wynosi 1, wówczas gmina w całości może finansować swoje przedsięwzięcia z własnych środków.

Interpretując otrzymane wartości wskaźnika warto mieć na uwadze dwie możliwe ścieżki wyjaśnień. Pierwsza, wskazująca, iż niska wartość może świadczyć o wysokim poziomie realizowanych inwestycji w stosunku do własnych możliwości. Druga, w świetle której im wyższa jest jego relacja tym mniejsze ryzyko utraty płynności finansowej gminy. Podejście to bazuje na założeniu braku nadmiernych kosztów obsługi zadłużenia.

Mając na uwadze przedmiot prezentowanego opracowania, czyli ocenę aktywności inwestycyjnej gmin, istotną wydaje się być pierwsza z wymienionych interpretacji. Założenie to wiąże się bowiem z warunkiem, iż aktywność określa stopień uczestnictwa organów jednostki samorządu terytorialnego w procesie podejmowania przedsięwzięć rozwojowych, w tym inwestycyjnych oraz poziom zaangażowania w lokalne życie gospodarcze. W tym ujęciu niska wartość wskaźnika samofinansowania wskazywać będzie maksymalizowanie możliwości w zakresie podejmowania działań inwestycyjnych, a jednocześnie maksymalizowanie aktywności organów określonej gminy. Jednakże nie można bezwarunkowo interpretować jako pożądane, niskie wartości omawianego wskaźnika. Istotną rolę w tym ograniczeniu odgrywają ustawowe limity zadłużenia (60%) i obsługi

długu (15%). Zatem najmniejsza z wartości wskaźnika samofinansowania będzie określać najwyższą aktywność określonych jednostek terytorialnych pod warunkiem, iż te jednostki nie przekroczą ustawowych wymienionych limitów. Z drugiej natomiast strony, wysoka wartość wskaźnika samofinansowania mogłaby świadczyć o pozostającym potencjale do podejmowania przedsięwzięć inwestycyjnych, ewentualnie o pewnym stopniu pasywności gminnych organów. Jednocześnie obliczając wskaźnik należy zwrócić uwagę w liczniku na pozycję „dochody majątkowe”, które obejmują dotacje i środki otrzymane na inwestycje, dochody ze sprzedaży majątku, dochody z tytułu przekształcenia prawa użytkowego w prawo własności. Składowe dochodów majątkowych są zatem pochodną aktywności władz lokalnych. Podkreślić należy, że gdy dochody majątkowe zwiększają się wówczas wartość wskaźnika samofinansowania również się zwiększa. W świetle tych wyjaśnień wątpliwym wydaje się uznanie za decydujące twierdzenie, iż im mniejsza wartość wskaźnika tym wyższa aktywność organów gminy.

Konsekwentnie do analiz pierwszej interpretacji wskaźnika samofinansowania, poniżej rozwinięto również drugą ze wskazanych ścieżek interpretacyjnych. W tym przypadku wysoka wartość wskaźnika określając poziom bezpieczeństwa finansowego gminy, jest korzystna w odniesieniu do oceny jej kondycji finansowej. Niemniej jednak, nie ocena kondycji finansowej lecz jej aktywność jest przedmiotem niniejszej analizy. Zatem wysoka wartość wskaźnika decyduje o wysokim stopniu finansowania inwestycji z własnych środków, mniej natomiast ze źródeł zewnętrznych (co jest bezpieczne z punktu widzenia finansów lokalnych). Uzupełniając te wyjaśnienia zauważyć należy, iż istotna część środków unijnych funkcjonuje na zasadzie refundacji kosztów, co powoduje konieczność korzystania z zewnętrznych źródeł finansowych w celu finansowania inwestycji. Zatem, jeżeli gmina finansuje inwestycje z własnych środków oznacza to, że nie dąży do pełnego wykorzystania dostępnych źródeł finansowych, a tym samym rozwoju jednostki lokalnej.

Mając na uwadze powyższe wyjaśnienia w odniesieniu do wskaźnika samofinansowania zdecydowano, że zostanie on przedstawiony, ale nie będzie uwzględniany w końcowej ocenie aktywności gmin Sądecczyzny. Zestawienie informujące o kształtowaniu się omawianego wskaźnika w gminach Sądecczyzny w latach 2008-2010 zawiera Tab.10. Ze względu na informacyjny charakter zestawienia prezentowane jednostki zostały uszeregowane w sposób alfabetyczny.

Tab. 10

Wskaźnik samofinansowania i dynamika zmian w tym zakresie w latach 2008-2010

Lp.	Gmina	2008		2009		2010	
		Wielkość wskaźnika	Wielkość wskaźnika	Dynamika	Wielkość wskaźnika	Dynamika	
1.	Chełmiec	1,34	0,99	0,93	1,27	1,28	
2.	Gródek n/Dunajcem	0,96	0,83	0,86	1,22	1,47	
3.	Grybów	1,37	1,01	0,99	1,05	1,04	
4.	Grybów (miasto)	0,85	0,77	0,76	1,07	1,39	

5.	Kamionka Wielka	0,90	0,95	0,87	0,55	0,58
6.	Korzenna	0,86	1,09	1,06	0,93	0,85
7.	Krynica Zdrój	0,95	0,65	0,56	1,04	1,60
8.	Łabowa	0,53	2,25	4,25	0,74	0,33
9.	Łącko	0,72	0,71	0,74	0,76	1,07
10.	Łososina Dolna	1,16	0,88	0,87	0,55	0,63
11.	Muszyna	1,33	0,75	0,74	0,70	0,93
12.	Nawojowa	1,02	0,95	0,91	0,64	0,67
13.	Nowy Sącz	0,77	0,67	0,68	0,58	0,87
14.	Piwniczna Zdrój	1,11	1,40	1,26	0,29	0,21
15.	Podegrodzie	1,35	1,18	1,14	0,39	0,33
16.	Rytko	1,48	1,68	1,27	0,50	0,30
17.	Stary Sącz	1,07	1,30	1,21	1,02	0,78

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Przedstawione problemy interpretacyjne determinują rezygnację z oceny zamieszczonych w tablicy wartości wskaźników samofinansowania. Nie można zatem jednoznacznie stwierdzić, czy wysoka wartość wskaźnika jest stanem pożądanym, czy też jest na odwrót. Potwierdzeniem powyższego jest również brak zauważalnych tendencji w kształtowaniu się wartości tego wskaźnika na przestrzeni lat 2008-2010. Warto bowiem zauważyć, że istnieją takie jednostki (przykładowo Rytko, Piwniczna Zdrój, Podegrodzie), które w latach 2008-2009 zajmowały czołowe miejsca w trójce gmin z najwyższą wartością wskaźnika, natomiast w roku 2010 znalazły się w grupie gmin o najniższej wartości wskaźnika.

9. Skorygowany wskaźnik relacji wydatków majątkowych do wydatków na obsługę zadłużenia

Wykorzystany w ocenie aktywności gmin Sądeckich skorygowany wskaźnik relacji wydatków majątkowych do wydatków na obsługę zadłużenia został oparty na stosunku zachodzącym pomiędzy wygenerowanymi przez daną jednostkę wydatkami o charakterze majątkowym, a poniesionymi w danym roku wydatkami na obsługę długu. Zgodnie z przyjętą interpretacją pozytywna ocena aktywności jednostki związana jest z osiągnięciem wyższych wartości wskaźnika.

Tab. 11

Skorygowany wskaźnik relacji wydatków majątkowych do wydatków na obsługę zadłużenia

L.p.	Gmina	Wielkość wskaźn.	L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Grybów	0,1500	1.	Łabowa	1,13
2.	Podegrodzie	0,1492	2.	Grybów (miasto)	1,07
3.	Nawojowa	0,1489	3.	Kamionka Wielka	1,02
4.	Stary Sącz	0,1479		Korzenna	
5.	Łososina Dolna	0,1476		Podegrodzie	
6.	Chełmiec	0,1468	6.	Chełmiec	1,01

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Podobnie, jak w przypadku zastosowania wskaźnika do oceny w roku ubiegłym, uznano, iż ocena w poszczególnych przypadkach może zostać istotnie zniekształcona w związku ze znaczącym zadłużeniem badanych jednostek. W związku z powyższym przywołana wcześniej relacja została skorygowana i w wersji wykorzystanej w ostatecznej ocenie uwzględnia również poziom zadłużenia odniesiony do dopuszczalnych przez prawo limitów (Tab.11). Ze względu na niewielkie różnice wartości wskaźnika prezentacja wartości dla poszczególnych gmin uwzględnia przybliżenie do 4 miejsc po przecinku.

Z uwagi na pewne różnice w metodyce obliczania omawianego wskaźnika między 2008, a 2009 i 2010 rokiem, w jego analizie uwzględnione zostaną jedynie lata 2009-2010.

Najwyższy wskaźnik relacji wydatków majątkowych do wydatków na obsługę zadłużenia w 2010 roku, podobnie jak w roku wcześniejszym (2009), odnotowano w gminie Grybów, gdzie wynosił on za każdym razem 0,1500. Na kolejnym miejscu w ogólnej klasyfikacji znalazła się gmina Podegrodzie awansując tym samym o dwie pozycje w rankingu – z czwartej na drugą. Skorygowany wskaźnik relacji wydatków majątkowych do wydatków na obsługę zadłużenia w przypadku tej jednostki zwiększył się w 2010 roku w stosunku do roku 2009 o 0,0027. Na szczególną uwagę pod względem wielkości omawianego wskaźnika zasługuje gmina Nawojowa, która w stosunku do roku 2009 nie zmieniła swojej pozycji w ogólnej klasyfikacji (w dalszym ciągu zajmowała miejsce trzecie), pomimo spadku wartości wskaźnika o 0,0008. Podobnie jak w przypadku Nawojowej, również gmina Stary Sącz nie zmieniła swojej pozycji w klasyfikacji. Zarówno w roku 2009, jak i 2010, zajmowała ona bowiem czwarte miejsce. Wysoki wskaźnik odnotowano również w gminie Chełmiec (0,1468). Niemniej jednak, pomimo, iż był on o 0,0021 wyższy niż w roku 2009, jednostka ta zajęła również miejsce szóste.

Dynamika wzrostu skorygowanego wskaźnika relacji wydatków majątkowych do wydatków na obsługę zadłużenia charakteryzuje się w 2010 roku – w stosunku do roku 2009 – sporym zróżnicowaniem. Na pierwszym miejscu pod względem wielkości niniejszego wskaźnika znalazła się

gmina Łabowa z wynikiem 1,13. Wielkość wskaźnika była dla tej jednostki nieznacznie mniejsza niż w roku 2009. Nie przeszkodziło to jednak awansować tej jednostce o kilkanaście miejsc w ogólnej klasyfikacji. Kolejną pozycję pod względem wskaźnika przyrostu dla skorygowanego wskaźnika przyrostu wydatków majątkowych do wydatków na obsługę zadłużenia zajęło miasto Grybów. Jest to jedna z zaledwie dwóch jednostek, spośród badanych gmin, która zarówno w 2009, jak i w 2010 roku, znalazła się w grupie liderów tej klasyfikacji. Pomimo, iż wskaźnik dynamiki dla tej jednostki był niższy niż w poprzednim okresie (2009) kiedy wynosił 2,52, awansowała ona z wynikiem 1,07 z miejsca czwartego na drugie. Kolejne, trzecie miejsce z wartością wskaźnika 1,02 zajęły *ex aequo* gminy Kamionka Wielka, Korzenna (awansując o kilkanaście miejsc w stosunku do 2009 roku) oraz Podegrodzie (awans z miejsca piątego). Grupę jednostek o najwyższych wskaźnikach dynamiki „zamyka” w 2010 roku, tak w roku 2009 – gmina Chełmiec z wynikiem 1,01, obejmując tym samym szóstą lokatę. Wskaźnik ten jest, co prawda nieco niższy niż w roku 2009 (1,65), nie powoduje to jednak zmiany miejsca tej jednostki w ogólnej klasyfikacji.

10. Wskaźnik zadłużenia (60%) oraz wskaźnik obsługi długu (15%)

W Tab. 12 i Tab. 13 zaprezentowano wskaźniki związane z poziomem zadłużenia i jego obsługą w badanych gminach Sądeczyny. Zasadniczo sam fakt zadłużenia jest związany z możliwością uchwalenia niezrównoważonego budżetu, między innymi przez jednostki samorządu terytorialnego. Deficyt budżetu jednostki samorządu terytorialnego może zostać sfinansowany przychodami pochodzącymi ze sprzedaży wyemitowanych przez daną jednostkę papierów wartościowych, kredytów, pożyczek, prywatyzacji majątku jednostki samorządu terytorialnego, nadwyżki budżetu jednostki samorządu terytorialnego z lat wcześniejszych oraz wolnych środków³. Wykorzystanie jednej z trzech pierwszych przywołanych możliwości skutkuje zadłużeniem jednostki, które stanowi część państwowego długu publicznego. Dług ten rozumiany jest jako ogół zobowiązań wszystkich jednostek sektora finansów publicznych po wyeliminowaniu wzajemnych zobowiązań dłużnych zachodzących pomiędzy poszczególnymi jednostkami publicznymi⁴. Warto podkreślić, iż obecnie dług samorządowy stanowi zaledwie ok. 5% globalnego polskiego długu publicznego, co jednakże – pomimo nieznacznej wartości – zobowiązuje jednostki samorządu do przestrzegania określonych reguł wynikających z przepisów prawa. Określają one przede wszystkim graniczne wartości długu – tak w odniesieniu do państwowego długu publicznego (60% PKB), jak i indywidualnych jednostek samorządu terytorialnego.

W przypadku jednostek samorządu terytorialnego przepisy stanowią, iż łączna kwota długu na koniec roku budżetowego nie może przekroczyć 60% planowanych w danym roku dochodów. Dodatkowo, na koniec kwartału łączna wartość zadłużenia nie może być większa niż 60% planowanych dochodów jednostki. Wprowadzając wartość graniczną ustawodawca nie określił poziomu optymalnego, która w przypadku poszczególnych jednostek najczęściej jest wypadkową jej polityki finansowej, zwłaszcza w obszarze inwestycji finansowych ze środków o charakterze

³ Tamże, art.217.

⁴ Tamże, art.72-73.

zwrotnym. Warto mieć jednak na uwadze, że im wyższa relacja, tym większe prawdopodobieństwo ograniczenia w kolejnych latach możliwości pożyczkowych jednostki. Należy jednak podkreślić, iż przywołane ograniczenie (wskaźnik zadłużenia) będzie obowiązywać jednostki samorządu do końca 2013 roku. Od roku 2014 wejdą, bowiem w życie przepisy wprowadzające indywidualny wskaźnik zadłużenia, o którym mowa będzie w dalszej części niniejszego opracowania.

Ze względu na zasygnalizowaną powyżej niemożność oceny jednostek (w kategoriach lepszy-gorszy) na podstawie wartości wskaźnika zadłużenia, jego wielkości zostały zaprezentowane w Tab.12 dla wszystkich badanych jednostek Sądeczyny. Ponieważ wskaźnik ma tylko i wyłącznie znaczenie informacyjne przyjęto alfabetyczną kolejność jednostek w zestawieniu.

Tab. 12

Wskaźnik zadłużenia (w %) i dynamika zmian w tym zakresie

L.p.	Gmina	Wielkość wskaźn.	L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Chelmiec	8,69	1.	Chelmiec	0,66
2.	Gródek n/Dunajcem	11,38	2.	Gródek n/Dunajcem	0,78
3.	Grybów	0,00	3.	Grybów	-
4.	Grybów (miasto)	21,57	4.	Grybów (miasto)	0,77
5.	Kamionka Wielka	11,32	5.	Kamionka Wielka	2,31
6.	Korzenna	5,03	6.	Korzenna	0,74
7.	Krynica-Zdrój	19,73	7.	Krynica-Zdrój	0,79
8.	Łabowa	30,62	8.	Łabowa	0,99
9.	Łącko	38,96	9.	Łącko	1,11
10.	Łososina Dolna	21,00	10.	Łososina Dolna	-
11.	Muszyna	40,43	11.	Muszyna	1,29
12.	Nawojowa	12,28	12.	Nawojowa	29,24
13.	Nowy Sącz	25,53	13.	Nowy Sącz	1,20
14.	Piwniczna-Zdrój	26,74	14.	Piwniczna-Zdrój	7,58
15.	Podegrodzie	10,34	15.	Podegrodzie	-
16.	Rytro	20,26	16.	Rytro	1,29
17.	Stary Sącz	1,79	17.	Stary Sącz	0,50

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Oprócz wskaźnika zadłużenia ustawodawca wprowadził również – w odniesieniu do jednostek samorządu terytorialnego wskaźnik obsługi długu – wskazujący na maksymalną wartość wydatków, jakie może z tego tytułu ponieść jednostka w roku budżetowym. Zgodnie z przepisami łączna kwota spłat rat kredytów i pożyczek, wykupów papierów wartościowych emitowanych przez jednostki samorządu, potencjalnych kwot spłat wynikających z udzielonych przez jednostki samorządu

terytorialnego poręczeń oraz gwarancji nie może przekroczyć 15% dochodów planowanych na dany rok budżetowy.

W przypadku gmin Sądeczyny omawiany wskaźnik, co pokazuje Tab.13, przyjmuje wartości bardzo zróżnicowane, jednakże w zdecydowanej większości przypadków znacznie mniejsze od wartości granicznej. Podobnie, jak w przypadku wskaźnika całkowitego zadłużenia, zestawienie danych dotyczących kształtowania się wskaźnika obsługi długu ma charakter informacyjny, z czego wynika przyjęcie alfabetycznej kolejności oraz przedstawienie wszystkich badanych jednostek.

Tab. 13

Wskaźnik obsługi długu (w %) i dynamika zmian w tym zakresie

Lp.	Gmina	Wielkość wskaźn.	Lp.	Gmina	Dynamika
1.	Chełmiec	2,92	1.	Chełmiec	0,83
2.	Gródek n/Dunajcem	4,18	2.	Gródek n/Dunajcem	0,90
3.	Grybów	0,00	3.	Grybów	-
4.	Grybów (miasto)	8,49	4.	Grybów (miasto)	0,83
5.	Kamionka Wielka	1,54	5.	Kamionka Wielka	0,80
6.	Korzenna	1,29	6.	Korzenna	0,76
7.	Krynica-Zdrój	12,81	7.	Krynica-Zdrój	4,84
8.	Łabowa	3,91	8.	Łabowa	0,79
9.	Łącko	12,03	9.	Łącko	1,19
10.	Łososina Dolna	0,16	10.	Łososina Dolna	-
11.	Muszyna	6,95	11.	Muszyna	0,80
12.	Nawojowa	1,41	12.	Nawojowa	8,14
13.	Nowy Sącz	6,60	13.	Nowy Sącz	1,04
14.	Piwniczna-Zdrój	1,19	14.	Piwniczna-Zdrój	0,62
15.	Podegrodzie	0,30	15.	Podegrodzie	0,14
16.	Rytro	4,79	16.	Rytro	0,88
17.	Stary Sącz	1,84	17.	Stary Sącz	0,74

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

11. Indywidualny wskaźnik zadłużenia (zmodyfikowany)

Jak zostało zasygnalizowane we wcześniejszej części opracowania, z dniem 1 stycznia 2014 roku wejdą w życie przepisy art.243 ustawy o finansach publicznych wprowadzające indywidualny wskaźnik zadłużenia dla jednostek samorządu terytorialnego. Wskaźnik ten w odniesieniu do poszczególnych jednostek określać będzie maksymalną wielkość wydatków na obsługę zadłużenia. Wprowadzenie tego wskaźnika podyktowane jest przede wszystkim dążeniem do zwiększenia

efektywności działania poszczególnych jednostek, między innymi poprzez odejście od „uniwersalnego” traktowania wszystkich kategorii jednostek samorządu, niezależnie od ich faktycznej sytuacji i potencjału ekonomicznego.

W efekcie organy stanowiące będą mogły uchylać budżety tylko gdy zaplanowana wielkość wydatków na obsługę zadłużenia będzie się mieściła w wyliczonym dla danej jednostki limicie. Wyliczenie wartości wskaźnika właściwej dla konkretnej jednostki będzie uwzględniało dane charakteryzujące sytuację finansową tej jednostki w trzech latach poprzedzających dany rok budżetowy w zakresie jej dochodów globalnych, dochodów bieżących, dochodów ze sprzedaży majątku oraz wydatków bieżących.

Tab. 14

Indywidualny wskaźnik zadłużenia (zmodyfikowany)

L.p.	Gmina	Wskaźnik obsługi długu (w %)	Indywidualny wskaźnik zadłużenia (w %)
1.	Chelmiec	2,92	4,37
2.	Gródek n/Dunajcem	4,18	4,57
3.	Grybów	0,00	4,26
4.	Grybów (miasto)	8,49	4,02
5.	Kamionka Wielka	1,54	5,07
6.	Korzenna	1,29	4,40
7.	Krynica Zdrój	12,81	4,44
8.	Łabowa	3,91	1,95
9.	Łącko	12,03	3,87
10.	Łososina Dolna	0,16	5,38
11.	Muszyna	6,95	6,40
12.	Nawojowa	1,41	3,46
13.	Nowy Sącz	6,60	3,26
14.	Piwniczna Zdrój	1,19	2,40
15.	Podegrodzie	0,30	6,58
16.	Rytro	4,79	6,61
17.	Stary Sącz	1,84	9,77

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Na potrzeby niniejszego opracowania wyliczono – zgodnie z wymaganą przez ustawę o finansach publicznych regułą – wartości wskaźnika na rok 2010 dla wszystkich badanych gmin Sądeckich. Wartości te – w celach *stricte* informacyjnych – zostały zestawione z wartościami wskaźnika obsługi długu (Tab.14). Warto jednak zwrócić uwagę na fakt, iż – zwłaszcza w przypadku

jednostek charakteryzujących się obecnie wysokimi wartościami wskaźnika obsługi długu – wielkości indywidualnych wskaźników są znacznie niższe od wartości akceptowanych obecnie.

11. Kształtowanie się wybranych wskaźników w gminach Sądeckich w latach 2009-2010

W Tab.15 zaprezentowane zostały zmiany w ramach poszczególnych wskaźników, które nastąpiły na przestrzeni lat 2009-2010. Zestawienie zawiera informację zarówno o wzrostach, spadkach lub utrzymaniu się tych samych wartości wskaźników w roku 2010 (w odniesieniu do roku 2009), jednakże bez podawania wartości.

Tab.15

Zmiany wybranych wskaźników dla gmin Sądeckich w latach 2009-2010

Wskaźnik	Dynamika										Liczba korzystnych zmian
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Chelmiec	↓	↑	↓	↑	↓	↓	↑	↑	↑	↑	6
Gródek	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↑	↓	↑	↑	3
Grybów	↑	↑	●	↑	↑	↑	↑	●	●	↑	7
Grybów (miasto)	↑	↑	↓	↑	↑	↑	↑	↑	↑	↑	9
Kamionka W.	↓	↓	↓	↓	↑	↑	↑	↑	↓	↑	5
Korzenna	↓	↓	↓	↑	●	↑	↑	↑	↑	↑	6
Krynica-Zdrój	↑	↑	↓	↑	↓	↑	↑	↓	↑	↓	6
Łabowa	●	↓	↓	↑	↑	↑	↑	↑	↑	↑	7
Łącko	↑	↑	↑	↑	↑	↑	↑	↑	↓	↓	8
Łososina D.	↓	↑	↓	↑	↑	↑	↑	↓	↑	↑	7
Muszyna	↓	↓	●	↑	↓	↑	↑	↓	↓	↑	4
Nawojowa	↓	↑	↑	↑	↑	↑	↓	↓	↓	↓	5
Nowy Sącz	↓	↓	↓	↑	↓	↑	↑	↓	↓	↓	3
Piwniczna -Z.	↓	↓	↓	↑	↑	↑	↑	↑	↓	↑	6
Podegrodzie	↓	↓	↓	↓	↑	↑	↑	↑	↑	↑	6
Rytro	↓	↓	●	↑	↑	↑	↑	↓	↓	↑	5
Stary Sącz	↑	↑	↓	↓	↑	↑	↓	↑	↑	↑	7
↑	5	8	2	13	11	15	15	9	9	13	
↓	11	9	12	4	5	2	2	7	7	4	
●	1	-	3	-	1	-	-	1	1	-	

Legenda:

Relacja nadwyżki operacyjnej do wydatków bieżących	1
Nadwyżka operacyjna per capita	2
Udział dochodów własnych w dochodach ogółem	3
Dochody własne per capita	4
Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem	5
Wydatki inwestycyjne per capita	6
Środki unijne per capita	7
Skorygowany wskaźnik relacji wyd. majątkowych do wyd. na obsługę zadłużenia	8
Wskaźnik zadłużenia	9
Wskaźnik obsługi zadłużenia	10
Zmiana korzystna	
Zmiana niekorzystna	
Brak zmiany	•

Źródło: opracowanie własne.

IV. Uogólniona ocena aktywności gmin Sądeckich za rok 2010

Mając na uwadze konieczność dokonania syntetycznej oceny aktywności gmin Sądeckich, zdecydowano się wykorzystać następujące wskaźniki szczegółowe wraz z odpowiadającymi im wskaźnikami dynamiki:

1. Relacja nadwyżki operacyjnej do wydatków bieżących
2. Nadwyżka operacyjna per capita
3. Udział dochodów własnych w dochodach ogółem
4. Dochody własne per capita
5. Udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem
6. Wydatki majątkowe per capita
7. Środki unijne per capita
8. Skorygowany wskaźnik relacji wydatków majątkowych do wydatków na obsługę zadłużenia

Metodyka oceny uogólnionej bazuje na sumie wartości wymienionych wskaźników cząstkowych w odniesieniu do każdej gminy. Jednocześnie przyjęto ścieżkę dwustopniowej oceny aktywności gmin.

Pierwsza, to ocena w trzech modułach – generowanie dochodów, inwestycje, dynamika. W tym przypadku skatalogowano gminy, które zajmują sześć pierwszych miejsc w każdej z trzech podgrup. W ramach pierwszego modułu zestawiono wskaźniki dochodowe (cechy nr 1-4), moduł drugi obejmuje wskaźniki inwestycyjne (cechy nr 5-8), natomiast moduł trzeci zawiera wskaźniki dynamiki (cechy nr 1-8). Wyjaśnić należy, iż dwa pierwsze moduły zawierają po cztery wskaźniki, natomiast moduł trzeci aż osiem wskaźników. Dlatego zdecydowano się, by sumę punktów podgrupy trzeciej skorygować wskaźnikiem 4/8, tak by możliwym było porównanie wszystkich modułów.

Natomiast druga ścieżka, to suma uzyskanych punktów w ramach trzech wymienionych modułów, będąc zarazem główną oceną końcową. Tu również w odniesieniu do modułu trzeciego dotyczącego dynamiki sumę punktów korygowano wskaźnikiem 4/8, tak by każdy moduł jednakowo wpływał na ostateczną ocenę.

Mając na uwadze pierwszą część oceny, czyli prezentację wyników w modułach, warto zauważyć, że maksymalna wartość wskaźnika w ramach każdego modułu wynosi 68 (17 punktów x 4 wskaźniki szczegółowe). Wyniki ocen w podgrupach zaprezentowano w Tab.16.

Tab.16

Oceny cząstkowe (w modułach)

Lp	Gmina	Generow. dochod.	Lp	Gmina	Inwest.	Lp	Gmina	Dynamika
1.	Krynica-Zdrój	64	1.	Muszyna	54	1.	Grybów (miasto)	56
2.	Chełmiec	61	2.	Krynica-Zdrój	53	2.	Łabowa	53
3.	Muszyna	49	3.	Nawojowa	50	3.	Grybów	49
4.	Stary Sącz	46	4.	Grybów (miasto)	46	4.	Łącko	48
5.	Nawojowa	42	5.	Łabowa	42	5.	Rytro	43
6.	Gródek n/D.	39		Łososina Dolna Piwniczna Z.		6.	Piwniczna Z.	41

Źródło: opracowanie własne.

Oceniając moduł dotyczący „generowania dochodów” w gminach Sądeczyny za 2010 rok obserwuje się spore różnice w zajmowanych przez badane jednostki pozycjach w rankingu w porównaniu do dwóch wcześniejszych lat (2008 i 2009 roku).

Liderem w module „generowania dochodów” w 2010 roku okazała się gmina Krynica-Zdrój z wynikiem 64. Awansowała ona tym samym z drugiej pozycji w 2009 roku na miejsce pierwsze, które zajmowała również w 2008 roku (z wynikiem 63). Kolejną (drugą) pozycję pod względem „generowania dochodów” w 2010 roku zajęła gmina Chełmiec z wynikiem 61. Spadła tym samym o jedno miejsce w rankingu (z jednopunktowym zmniejszeniem wskaźnika) w porównaniu do 2009 roku. Nie jest to jednak tak znacząca zmiana, jaka miała miejsce w przypadku tej jednostki w 2009 roku (w porównaniu do 2008 roku). Gmina Chełmiec z pozycji szóstej awansowała wówczas na miejsce pierwsze w klasyfikacji.

W każdym z trzech analizowanych okresów (2008-2010) tendencję spadkową obserwuje się w gminie Muszyna, która uplasowała się z wynikiem 49 na trzeciej pozycji w rankingu. Jednocześnie należy wspomnieć, że w przypadku tej jednostki odnotowano zmniejszenie wyniku o 11 punktów w porównaniu do 2009 roku i o 9 punktów w stosunku do roku 2008. Pozytywne zmiany zanotowano natomiast w odniesieniu do gminy Stary Sącz, która osiągając wynik 46 punktów awansowała tym samym o jedno miejsce w porównaniu do 2009 roku, zajmując (podobnie jak w 2008 roku) czwartą pozycję wśród liderów klasyfikacji.

W grupie liderów pod względem wysokości wskaźnika „generowanie dochodów” w 2010 roku znalazła się także gmina Nawojowa, nieobecna w czołówce rankingu za rok 2008.

Inwestycje to istotny czynnik wpływający na wzrost gospodarczy regionu. Rozmieszczenie inwestycji na terenie kraju, województwa czy powiatu jest zróżnicowane, zależy bowiem od szeroko pojętego otoczenia inwestora, a zwłaszcza cech demograficznych społeczeństwa lokalnego. Istotnym czynnikiem rozwoju gminy, który decyduje o przyszłości, jest więc jej aktywność inwestycyjna. Dokonując analizy zmian, które nastąpiły w latach 2008-2009 w obszarze aktywności

inwestycyjnej gmin Sądeczyny można wyciągnąć kilka wniosków. Na pierwszym miejscu w roku 2010 znajduje się gmina Muszyna, która w latach 2008 i 2009 zajmowała drugie miejsce. Natomiast drugie miejsce zajęła gmina Krynica-Zdrój, która w minionych latach także zaliczała się do grupy liderów. Do czołówki w oku 2010 dołączyły również takie gminy jak Łabowa, Łososina Dolna oraz Piwniczna-Zdrój.

Analizując wyniki w module „dynamika” obserwuje się, iż pierwsze miejsce w roku 2010 zajęła gmina Grybów (miasto), osiągając 56 punktów na możliwe 68. Należy zaznaczyć, że w roku wcześniejszym (2009) gmina ta nie zajęła żadnego miejsca w czołowej szóstce, natomiast w roku 2008, osiągnęło drugą pozycję z wynikiem 59 punktów, przegrywając jedynie z gminą Podegrodzie, która w ocenie za 2008 rok zajęła pierwsze miejsce, z wysokim wynikiem 65 punktów.

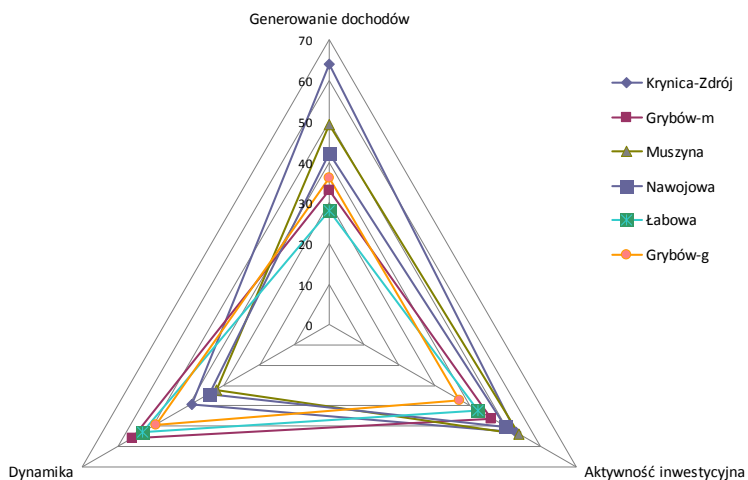
W bieżącej ocenie (2010) 53 punkty zdobyła gmina Łabowa, co zapewniło jej drugą lokatę w klasyfikacji. Jednocześnie należy podkreślić, iż w poprzednich ocenach, gmina Łabowa nie zajmowała miejsc w czołówce. Gmina Grybów uzyskała 49 punktów, poprawiając wynik z 2009 roku o 5 punktów, co sprawiło, iż w bieżącej ocenie (2010) zajęła miejsce trzecie. Czwarte miejsce, z wynikiem 48 punktów, uzyskała gmina Łącko, która poprzednio była poza czołówką. Piąte i szóste miejsce zajęły gminy Rytró i Piwniczna-Zdrój, osiągając kolejno 43 i 41 punkty. Zarówno gmina Rytró, jak i Piwniczna Zdrój, we wcześniejszych latach nie uzyskały czołowych miejsc w rankingu, lecz warto wskazać iż w roku 2008 gmina Rytró zajęła trzecie miejsce, z wysokim wynikiem 50 punktów.

Podsumowując wyniki bieżącej i poprzedniej oceny stwierdzić należy, iż czołowa szóstka znacząco się zmieniła. Jedynie gmina Grybów znalazła się w obydwu ocenach wśród liderów, zajmując trzecie miejsce w bieżącej ocenie (2010) i tym samym poprawiając swoje miejsce w czołówce w stosunku do roku 2009 aż o trzy miejsca.

Prezentując wyniki drugiej części, czyli oceny uogólnionej, trzeba przypomnieć, iż jest ona prostą agregacją ocen w ramach trzech modułów. Rys.1 ujmuje sześć gmin, które według oceny uogólnionej otrzymały najwyższą liczbę punktów za rok 2010.

Rys.1

Graficzna ilustracja komponentów oceny

Tab. 17 prezentuje ostateczne wyniki oceny aktywności gmin Sądecczyzny w roku 2010, natomiast Tab. 18 pokazuje kształtowanie się tej oceny na przestrzeni lat 2008-2010.

Tab. 17

Uogólniona ocena aktywności gmin Sądecczyzny w roku 2010

Lp.	Gmina	Ocena końcowa
1.	KRYNICA-ZDRÓJ	156
2.	GRYBÓW (miasto)	135
	MUSZYNA	
4.	NAWOJOWA	126
5.	ŁABOWA	123
6.	GRYBÓW	122

Źródło: opracowanie własne.

Tab. 18

Wskaźniki uogólnionej oceny aktywności samorządów w latach 2008-2010

Miejsce	2008		2009		2010	
	Gmina	Ocena końcowa	Gmina	Ocena końcowa	Gmina	Ocena końcowa
1.	Krynica-Zdrój	162	Muszyna	166	Krynica-Zdrój	156
2.	Stary Sącz	153	Chełmiec	162	Grybów (miasto)	135
3.	Podegrodzie	137	Krynica-Zdrój	154	Muszyna	
4.	Łososina Dolna	128	Nawojowa	137	Nawojowa	126
5.	Grybów (miasto)	126	Gródek n/Dun.	132	Łabowa	123
6.	Rytro	123	Korzenna	122	Grybów	122
	Kamionka					
	Wielka					

Źródło: opracowanie własne.

W roku 2010 najbardziej aktywną jednostką lokalną na Sądeczynie była Krynica-Zdrój, która uzyskała ocenę końcową 156. Należy wyraźnie zwrócić uwagę, że jest to jedyna gmina, która już od trzech lat utrzymuje się w ścisłej czołówce, bowiem w 2008 roku zajęła również pierwsze miejsce, a w roku 2009 trzecie miejsce.

Drugą pod względem wartości oceny końcowej jest Miasto Grybów, którego ocena końcowa wynosi 135 punktów. W tym przypadku, również na uwagę zasługuje fakt, że w 2008 roku jednostka ta pozycjonowana była wysoko – piąte miejsce, osiągając 126 punktów. Pomimo, iż w 2009 roku Grybowa (miasta) nie było w czołówce gmin, to w 2010 roku wynik końcowy jest wyraźnie wyższy niż w 2008 roku. Miejsce drugie *ex aequo* – uzyskując tą samą liczbę punktów – zajęła gmina Muszyna. Jednostka ta należy również do wyraźnych liderów aktywności na Sądeczynie, ponieważ w 2009 roku zajęła pierwsze miejsce. Podobnie jak Muszyna wśród liderów obszaru jest gmina Nawojowa, która w 2009 roku ale również 2010 roku zajęła czwarte miejsce.

Do wymienionego grona liderów Sądeczyny w 2010 roku dołączyły również gminy Łabowa i Grybów zajmując odpowiednio piąte i szóste miejsce.

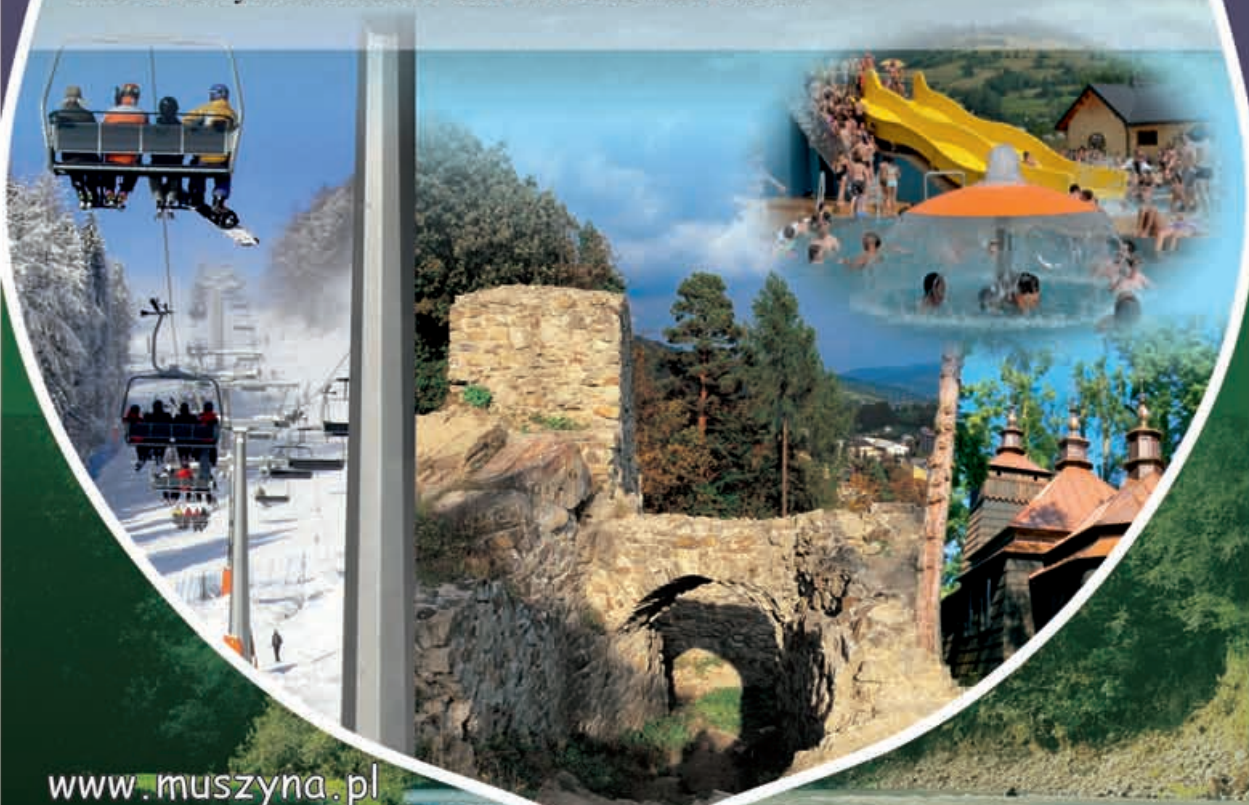
www.krynica-zdroj.pl

Miasto i Gmina Uzdrawiskowa MUSZYNA

Miasto i Gmina Uzdrawiskowa Muszyna położona jest na pograniczu polsko-słowackim, nad rzeką Poprad. W latach 1391-1772 tworzyła samodzielną jednostkę administracyjną zwaną Państwem Muszyńskim. O jej historii świadczą zbiory muzealne oraz zabytki architektury świeckiej i sakralnej. Obecnie, prężnie rozwijające się uzdrowisko, oferuje: korzystny mikroklimat, ponad 4000 miejsc noclegowych (m.in. w sanatoriach, hotelach i obiektach SPA), pijalnię wód mineralnych, liczne szlaki piesze, konne i rowerowe, wyciągi narciarskie, lodowisko, skatepark, baseny, boiska sportowe, korty tenisowe, rezerваты i pomniki przyrody oraz cykliczne imprezy kulturalne. Może poszczycić się czterokrotnym Mistrzem Polski w siatkówce kobiet.

www.muszyna.pl

Urząd Miasta Gminy Uzdrawiskowej Muszyna
33-370 Muszyna, ul. Rynek 31
tel.: +48 (18) 471 40 09, fax: +48 (18) 477 79 21
gmina@muszyna.pl

Zdjęcia: T. Ogórek, R. Kosterkiewicz, UMIGU Muszyna

Zapraszamy do Grybowa

mal. Bogdan Albin

Miasto Grybów położone jest w południowo-wschodniej części województwa małopolskiego nad rzeką Biała Tarnowska. Założone przez króla Kazimierza Wielkiego, było trzecim po Starym i Nowym Sączu grodem Sądeckizny. Z historią Grybowa najlepiej zapoznać się odbywając piesze wędrówki licznymi szlakami turystycznymi, które pozostawią niezapomniane wrażenia unikalnej przyrody i przepięknych krajobrazów.

W trakcie wędrówek można odwiedzić Muzeum Parafialne mieszczące się w modrzewiowej plebani pochodzącej z 1699 roku [4], neogotycki Kościół p. w. Św. Katarzyny [1], w którym znajdują się liczne zabytki sztuki sakralnej, oglądnąć renesansową architekturę dworu Hoschów [2] czy też rzadko spotykany w innych miejscowościach układ urbanistyczny Rynku [3] wraz z najstarszą kamienicą pochodzącą z 1616 roku.

URZĄD MIEJSKI W GRYBOWIE

ul. Rynek 12, 33-330 Grybów

tel.: +48 (18) 445 01 40

tel./fax: +48 (18) 445 02 02

e-mail:

umgrybow@pro.onet.pl

miasto@grybow.pl

WWW.GRYBOW.PL

5

28,82% i z roku na rok jest coraz wyższy. Jest to możliwe dzięki znacznemu udziałowi w wydatkach inwestycyjnych, środków unijnych i środków pochodzących z programów rządowych.

Wszystkie wnioski złożone przez miasto do MRPO uzyskały dofinansowanie i dzięki temu mogliśmy oddać do użytku nowo wybudowane Przedszkole [5], przeprowadzić rekultywację nieczynnego składowiska odpadów a obecnie przystąpić do rozbudowy

Dzień dzisiejszy miasta, to przede wszystkim szeroki zakres zadań inwestycyjnych realizowanych zarówno przy udziale środków własnych jak i środków pozyskanych z dotacji pozabudżetowych. Wskaźnik wydatków na ten cel w budżecie miasta w roku 2010 wyniósł

6

7

placem budowy. Generalna Dyrekcja Dróg Publicznych i Autostrad przeznaczyła kilkanaście milionów złotych na budowę nowego mostu kołowego w ciągu drogi krajowej DK-28 [7], a Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej przystąpił do regulacji rzeki Biała Tarnowska [8] w centralnej części miasta.

wodociągu i kanalizacji sanitarnej oraz rewitalizacji centrum miasta. Łączny koszt tych inwestycji wynosi 17,7 mln zł, z czego 11 mln zł stanowią uzyskane dotacje.

Uczestniczymy również w programach rządowych, dzięki którym powstał m.in. kompleks boisk sportowych "ORLIK 2012" [6], zmodernizowano szereg dróg i ulic.

Można też śmiało stwierdzić, że począwszy od roku 2010 miasto stało się wielkim

8

Współgramy z otoczeniem

Wspieramy społeczności lokalne

Poprzez współpracę z samorządami, organizacjami pozarządowymi i innymi instytucjami działającymi dla dobra publicznego wspieramy lokalne społeczności.

Interesujemy się działalnością inwestycyjną i aktywnie angażujemy w rozwój i promocję regionu. Docierając w najdalsze zakątki naszego działania współtworzymy jego kształt.

www.ksgaz.pl

KARPACKA
SPÓŁKA GAZOWNICTWA

®

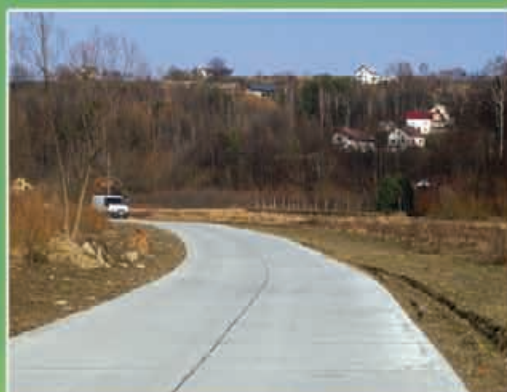
Mo-BRUK

GOSPODARKA ODPADAMI PRZEMYSŁOWYMI

PRODUKCJA PALIW ALTERNATYWNYCH

BUDOWA BETONOWYCH DRÓG I NAWIERZCHNI LOTNISKOWYCH

Laureat konkursu Krajowi Liderzy Innowacji
i Rozwoju 2010, wyróżniony
za „Usługę 100% odzysku (unieszkodliwiania)
przyjmowanych odpadów przemysłowych
we własnych instalacjach
oraz Produkcji Paliw Alternatywnych”.

www.mobruk.pl

spółka notowana na

NEW connect
RYNEK AKCJI GZV

Mo-BRUK S.A.
33-322 Korzenna, Niecew 68
tel.: (18) 441 70 48
faks: (18) 441 70 99
e-mail: mobruk@mobruk.pl

www.arr.gov.pl
infolinia 22 661 72 72

Uwaga! Skorzystaj z unijnego wsparcia

10 mln euro na promocję dla grup producentów i spółdzielni, produkujących żywność tradycyjną, regionalną lub ekologiczną

Od kilku lat Unia Europejska wspiera grupy producentów żywności m.in. w działalności informacyjnej i promocyjnej. Celem tych działań jest zwiększenie popytu na produkty rolne i spożywcze objęte systemami jakości żywności, wspieranie grup producentów zrzeszających podmioty aktywnie uczestniczące w tych systemach oraz zwiększenie zainteresowania konsumentów tematyką jakości żywności, jej właściwościami i zaletami.

KTO MOŻE UZYSKAĆ ŚRODKI?

- Producenci prowadzący na terenie Polski produkcję w ramach systemów jakości żywności (Wspólnotowego Systemu Certyfikacji Produktów Regionalnych i Tradycyjnych, Rolnictwa Ekologicznego, Integrowanej Produkcji, Jakość i Tradycja) działający w formie grupy producentów. (Jako grupę producentów uznaje się organizację o dowolnej formie prawnej, która zrzesza producentów żywności wysokiej jakości.)
- Podmioty działające na podstawie przepisów prawa spółdzielczego (np. spółdzielnie mleczarskie czy też gminne spółdzielnie), które same lub ich członkowie wytwarzają produkty w ramach systemów jakości żywności.

KTÓRE DZIAŁANIA PODLEGAJĄ DOFINANSOWANIU?

Dofinansowaniem objęte są, prowadzone wyłącznie na rynku wewnętrznym UE, różnorodne działania (np. działania public relations, reklama, udział w targach, wystawach, seminaria, szkolenia, publikacje, itp.) realizowane jako pojedyncze akcje (np. produkcja broszury) lub spójny zestaw działań wdrażanych maksymalnie przez 2 lata (np. cykliczny udział w targach, wraz z promocją w prasie, TV i reklamą zewnętrzną outdoor towarzyszącą targom), jednak nie później niż do dnia 30 czerwca 2015 r. Promocja nie może dotyczyć prywatnych marek, a jedynie wyjątkowych cech produktów, ich jakości oraz walorów. Jej zadaniem jest poszerzenie wiedzy konsumentów na temat produktów, łańcucha produkcji, systemu kontroli i standardów jakościowych. Niezależnie od rodzaju podejmowanych działań środki dostępne dla beneficjenta są wypłacane jako refundacja wynosząca 70% faktycznie poniesionych kosztów kwalifikowanych. Realizacja operacji nie może być finansowana z żadnych innych środków publicznych.

JAK PRZYGOTOWAĆ POPRAWNY WNIOSEK?

Formularze wniosków są dostępne na stronie internetowej Agencji: www.arr.gov.pl w dziale Promocja Żywności - promocja ze środków PROW 2007-2013

Składanie wniosków odbywa się w trybie ciągłym do osiągnięcia kwoty co najmniej 110% dostępnych środków finansowych wynoszących 10 mln euro, dostępnych w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich. Bliższe informacje na temat działania 133 w ramach PROW na lata 2007-2013 oraz innych form promocji polskiej żywności można uzyskać w Sekcjach Informacji i Promocji w 16 Oddziałach Terenowych ARR.

Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich. Europa inwestuje w obszary wiejskie.
Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Planu Terytorialnego Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013. Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Muszyna-Krynica Zdrój

Bank Polski

rok założenia 1886

Grupa BPS
– lider polskiej
bankowości
spółdzielczej

Centrala – Muszyna
ul. Piłsudskiego 8, tel. 18 440 83 80
Oddział – Krynica Zdrój
ul. Kraszewskiego 37, tel. 18 471 55 73

Punkty Kasowe
Krynica Zdrój, ul. Czarny Potok 1a
Krynica Zdrój, ul. Piłsudskiego 10
Tylicz Rynek 5

e-mail: sekretariat@bsmuszyna.com
www.bsmuszyna.com

Bank Spółdzielczy

Muszyna-Krynica Zdrój

Grupa BPS

Zaufaj najbliższym
Z nami zawsze bezpiecznie

KORZENNA

WIELKA OFENSYWA

Kanalizacja, drogi, infrastruktura kultury, obiekty sportowe i termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej to najważniejsze inwestycje realizowane przez samorząd gminy od 2010 roku. Priorytetowo traktowana jest budowa sieci kanalizacyjnej, której nie podjęto się tu nigdy dotąd.

Inwestycyjne przyspieszenie rozpoczęło się w gminie w 2007 roku i wyznaczone wówczas tempo utrzymywane jest do dziś. W realizacji inwestycji samorząd kieruje się przede wszystkim tym, gdzie są największe potrzeby. Pod uwagę brana jest zawsze konieczność zrównoważonego rozwoju gminy.

Najbardziej spektakularny projekt budowy kanalizacji sanitarnej wraz z oczyszczalnią ścieków i rozbudową sieci wodociągowej szacowany jest na 18 milionów złotych. Sieć prowadzić będzie od Wojnarowej poprzez Niecew, Korzenną do Trzycierza. Dobrze przygotowany wniosek o dofinansowanie został wysoko oceniony i gmina otrzymała 8 milionów złotych wsparcia z budżetu województwa małopolskiego. Równocześnie kontynuowana będzie budowa sieci wodociągowej

W ciągu ostatniego roku przybyło kolejnych kilkanaście kilometrów dróg gminnych. Zgodnie z praktyką obowiązującą w ciągu ostatnich czterech lat powstawały zarówno drogi asfaltowe jak i wyjątkowo odporne na działanie warunków atmosferycznych drogi betonowe wykonywane z betonu stosowanego do budowy lotnisk.

Do użytku oddano rozbudowany i wyremontowany budynek Domu Kultury w Jasiennej. Kosztem kilkuset tysięcy złotych przygotowano obiekt, z którego pożytek będą miały organizacje pozarządowe oraz uczestnicy szeregu zajęć pozalekcyjnych, a także mieszkańcy sołectwa. Zgodnie z obowiązującymi wymogami jest przystosowany także do korzystania przez osoby niepełnosprawne.

Po powodzi z 2009 roku odbudowano kompleks obiektów sportowych „Orlik 2012” w Korzennej. Boiska do piłki nożnej, siatkówki i koszykówki są ponownie do dyspozycji amatorów sportu. Przy okazji udało się zmodernizować system ogrzewania szatni.

Nową elewację, a w niektórych przypadkach także systemy grzewcze zyskały cztery budynki użyteczności publicznej. Termomodernizacja objęła m.in. budynek Urzędu Gminy w Korzennej, Zespół Szkół w Korzennej i Szkołę Podstawową w Łęce. Gmina pozyskała na ten cel wsparcie z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska pokrywając jedynie część kosztów inwestycji z własnych środków.

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie

Cele Funduszu:

Finansowe wspieranie przedsięwzięć służących ochronie środowiska i poszanowaniu jego wartości w oparciu o konstytucyjną zasadę zrównoważonego rozwoju przy zachowaniu bezpieczeństwa ekologicznego kraju i realizacji programów ekologicznych państwa i województwa małopolskiego.

W roku 2010 WFOŚiGW w Krakowie zawarł 267 umów, z tego 168 z nich przypadło na dotacje/przekazanie środków a 99 stanowiły pożyczki preferencyjne.

Przewidywany efekt ekologiczny z tytułu udzielonych w 2010 roku pożyczek i dotacji dotyczących przedsięwzięć związanych z ochroną wód obliczony proporcjonalnie do środków pomocowych Funduszu powinien wynieść:

– łączna długość kolektorów sanitarnych **L = 201 477,51 mb.**

– ilość ścieków odprowadzona do oczyszczalni **Q = 449 467,47 m³/rok**

Ogółem w 2010 roku zawarto 43 umowy dotyczące budowy sieci kanalizacji sanitarnych. Pomoc finansowa udzielona w 2010 r. przez Fundusz pozwoliła także na przystąpienie samorządów gminnych do realizacji budowy i modernizacji oczyszczalni ścieków co w przeliczeniu na środki Funduszu pozwoli na zwiększenie przepustowości o **739 190,91 [m³/rok]** i redukcję **BZT₅ o 213 704,95 [kg/rok]**

Zestawienie za lata 2001–2010 efektów ekologicznych, będących rezultatem zadań dot. budowy, rozbudowy, modernizacji oczyszczalni ścieków, w przeliczeniu na środki Funduszu

Parametr	Wielkość w przeliczeniu na środki Funduszu									
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Przepustowość [m ³ /d]	1 306,38	5 774,55	8 810,28	1 278,29	7 436,62	4 615,27	2 297,38	2 862,75	1 269,43	2 025,18
redukcja BZT ₅ [tys. kg/rok]	183,95	958,02	631,40	105,40	894,98	278,24	230,08	185,87	200,19	213,70

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE

W wyniku zrealizowanych inwestycji dofinansowanych ze środków Funduszu zredukowano w Małopolsce następujące wielkości zanieczyszczeń: **pyły – 20,57 Mg/rok, SO₂: 10,89 Mg/rok, CO – 97,71 Mg/rok oraz NO_x - 1,30 Mg/rok**

Wielkość redukcji emisji w latach 2000–2010 w przeliczeniu na środki Funduszu

Parametr	Wielkość redukcji w przeliczeniu na środki Funduszu [t/rok]										
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
pył całkowity	195,51	114,09	105,20	317,90	77,33	80,85	19,59	86,46	159,15	52,35	20,57
SO ₂	133,25	70,04	78,80	149,40	84,22	33,30	16,07	84,78	4262,04	63,13	10,89
NO _x	12,40	10,81	14,70	30,50	11,58	7,28	1,44	24,48	17,08	8,77	1,3
CO	472,54	276,49	259,90	869,30	211,09	100,89	65,50	122,09	8825,04	112,64	46,8
emisja równoważna	972,46	570,50	556,11	1594,41	284,10	339,32	109,80	466,93	8185,63*	296,68	97,71

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE

W zakresie ograniczania emisji, zużycia wody oraz efektywnego wykorzystywania paliw Fundusz podpisał w 2010 r. 38 umów (28 pożyczek, 10 umów dotacji/przekazania środków finansowych).

Samorządy wraz z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie wspólnie działają na rzecz Środowiska.

Jak InterKadra może pomóc Twojej firmie?

Leasing pracowniczy jest nowoczesną usługą pozwalającą korzystającym z niej przedsiębiorstwom na znaczne obniżenie kosztów pracy. Stanowi również skuteczne rozwiązanie kłopotów z pozyskaniem odpowiedniej ilości pracowników – problemu, z którym boryka się obecnie coraz więcej polskich przedsiębiorstw.

Usługa Work Leasing polega na przejściu przez zewnętrzną firmę (agencję pracy) problemu.

Znalezienie na własną rękę właściwego kandydata do pracy dla wielu firm jest kosztownym i czasochłonnym procesem. Dlatego InterKadra proponuje usługę doradztwa personalne. Jej ideą jest pomoc w szybkim i skutecznym dotarciu

do odpowiednich kandydatów na dane stanowisko pracy. Dzięki doświadczeniu, stałej współpracy z największymi mediami elektronicznymi i tradycyjnymi, biurami karier oraz własnej bazie danych, jesteśmy w stanie dotrzeć do najlepszych kandydatów szybko i skutecznie.

Praca Czasowa to doskonałe rozwiązanie wspomagające zarządzanie kadrami nowoczesnego przedsiębiorstwa. Ideą pracy czasowej jest wsparcie klienta pracownikami zewnętrznymi w przypadkach sezonowych wzrostów produkcji, wzrostu sprzedaży, przestojów urlopowych, czy dużej rotacji personelu.

W ramach usługi Payroll – Kadry & Płace InterKadra bierze odpowiedzialność za administrowanie dokumentacją pracowniczą oraz prowadzenie akt osobowych pracowników. Przy-

gotowujemy umowy o pracę, aneksy, zgłaszamy pracowników w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych, pilnujemy terminów obowiązkowych badań lekarskich i szkoleń BHP, ustalamy uprawnienia urlopowe, wystawiamy zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu oraz przede wszystkim prowadzimy akta osobowe.

Do każdego klienta InterKadry oddelegowany jest koordynator działający na terenie Nowego Sącza i okolic. Ułatwia to współpracę klienta z Agencją i przekłada się bezpośrednio na czas realizacji zleceń.

Łukaszczuk Maciej
Koordynator ds. Obsługi Klientów
Sieciowych Region Nowy Sącz
Agencja Pracy i Doradztwa Personalnego
InterKadra Sp. z o.o.
mobile: (+48) 668 003 099
e-mail: m.lukaszczuk@interkadra.pl

Infolinia InterKadra
tel: 0801 800 811, fax: 12 443 18 90
e-mail: dh@interkadra.pl
www.interkadra.pl

LITWIŃSKI
AKREDYTOWANY
OŚRODEK SZKOLENIOWY

**KURSY DLA
KIEROWCÓW
ZAWODOWYCH**

**KURSY
PRAWA JAZDY:
kat. „B” „C”**

**KURSY DLA
OPERATORÓW
MASZYN**

www.szkolenialitwinski.pl, marketing@litwinski.pl

33-312 Tęgoborze 336, tel: 18 444 90 25, kom: 601 50 74 96, kom: 601 485 336

GMINA GRYBÓW

W roku bieżącym mija dwadzieścia lat funkcjonowania Gminy Grybów jako samodzielnej jednostki samorządowej. W ocenie wielu mieszkańców były to lata dobre, obfite w inwestycje, budowy, remonty, modernizacje, przebudowy, obfite w inwestycje ważne społecznie.

Gmina Grybów pod względem wysokości budżetu jest samorządem o średnich możliwościach inwestycyjnych. Mimo to, każdy rok przynosił wzrost nakładów na realizację kolejnych zadań. Pochwalić się należy, że pomimo widocznej aktywności inwestycyjnej, nie dopuszczono do zadłużenia gminy a w budżecie gminy oprócz wydatków na podstawowe zadania jak pomoc społeczna, edukacja, zadania z zakresu polityki społecznej czy gospodarowanie mieniem co roku zagwarantowane były środki na wydatki związane z kulturą i ochroną dziedzictwa narodowego, turystykę, kulturę fizyczną, także wydatki związane z bezpieczeństwem i ochroną przeciwpożarową.

Gmina poprzez swoje jednostki finansuje działalność w terenie 12 filii Gminnego Ośrodka Kultury oraz 9 filii Gminnej Biblioteki Publicznej. Poprzez GOK wspiera finansowo działalność trzech orkiestr dętych, czterech chórów, jedenastu zespołów teatralno – obrzędowych, dwunastu zespołów wokalnie-muzycznych oraz wielu kółek zainteresowań działających przy placówkach kulturalnych. Ochrona przeciwpożarowa realizowana jest przez 16 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych, którym środki na utrzymanie bojowe, zakup sprzętu i samochodów zabezpiecza gmina. Rozumiejąc ważną rolę kultury fizycznej co roku jest remontowane lub powstaje nowe zaplecze sportowe. W roku 2010 wykonano instalację zaśnieżania stoku narciarskiego w Ptaszkowej.

Jednak największą pozycją w budżecie gminy stanowią wydatki związane z oświatą, które co roku systematycznie rosną. Z każdym rokiem kolejne budynki szkół są remontowane i doposażone w pomoce naukowe i sportowe. Działania te po-

służyć mają stworzeniu uczniom naszej gminy jak najlepszych warunków do osiągnięcia możliwie jak najlepszych wyników w nauce, rozwijaniu swoich zainteresowań i pasji. Gmina jest organem prowadzącym dla 15 szkół podstawowych, 7 gimnazjów oraz 5-ciu przedszkoli, dotujemy także 3 przedszkola niepubliczne, które działają na naszym terenie.

Dbamy nie tylko o dobre warunki do nauki ale również o bazę socjalną. Prowadzimy dożywianie w postaci obiadów – każdy uczeń ma możliwość do spożycia gorącego posiłku przygotowanego w jednej z 10-ciu kuchni szkolnych – dożywiamy ponad 2500 uczniów w tym ponad 1500 uczniom za obiady płaci Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

Uczniowie korzystają również ze stypendium socjalnego, rokrocznie z tej formy pomocy korzysta około 1450 uczniów szkół podstawowych i gimnazjum.

Pomagamy również studentom, do końca 2010 roku przyznano 653 stypendiów.

Wszystkie obiekty szkolne są nowe lub rozbudowane i zmodernizowane, posiadamy 8 sal gimnastycznych pełnowymiarowych i 1 halę sportową.

W ostatnich 4-ech latach rozbudowano dla potrzeb działalności gimnazjów Szkołę Podstawową we Floryncie i Białej Niższej. W kilku szkołach dokonano adaptacji pomieszczeń i generalnych remontów celem uzyskania sal na zajęcia dydaktyczne i inne pomieszczenia konieczne dla działalności szkół i przedszkoli

Bardzo istotnym i kosztownym elementem w budżecie gminy są wydatki związane z elewacjami, ogrodzeniami, malowaniem dachów, przyszkolnymi parkingami, wymianą starej instalacji elektrycznej, organizacją placów zabaw dla dzieci i wymianą stolarki okiennej, podłóg i drzwi. Prace te w ostatnich latach pochłonęły kilka milionów złotych.

Gmina organizuje bezpłatny dowóz uczniów na baseny, lodowisko do kina na koncerty oraz

Wieża widokowa na Jaworzu

Dom Pomocy Społecznej w Białej Niżnej

Ośrodek Zdrowia we Floryncie

Budowa oczyszczalni ścieków w Stróżach

na wycieczki. W okresie zimowym przewozimy uczniów na pobliskie wyciągi narciarskie w Ptaszkowej oraz Cieniawie a latem dla dzieci z rodzin gorzej sytuowanych zapewniamy wypoczynek nad morzem.

W dziedzinie ochrony środowiska w ostatnich czterech latach gmina odniosła znaczące sukcesy. Nastąpiło znaczne przyspieszenie realizacji Programu uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej.

W 2010 roku powołany został Zakład Wodociągów i Kanalizacji, którego podstawowym celem jest realizacja zadań własnych Gminy Grybów w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków. W chwili obecnej kończy się budowa oczyszczalni ścieków w miejscowości Stróże oraz budowa prawie 60 km sieci kanalizacyjnej w aglomeracji Stróże i Biała Niżna gdzie podłączone zostanie do kanalizacji prawie 6 tys. mieszkańców.

Poprawił się znacząco procent zwodociągowania gminy, po inwestycjach w Krużlowej Wyżnej i Niżnej, Ptaszkowej, Białej Niżnej, Siołkowej gdzie wybudowano ponad 40 km sieci, obecnie budowany jest wodociąg w Starej Wsi.

W ostatnich latach znacznie poprawił się stan środowiska, zniknęły całkowicie dzikie wysypiska, poprawiła się czystość w rzekach i potokach.

To między innymi dzięki odpowiedniej gospodarce odpadami komunalnymi, którą gmina prowadzi w oparciu o własne składowisko odpadów znajdujące się w Białej Niżnej

Od dwóch lat dotujemy montaż kolektorów słonecznych w budynkach mieszkalnych, w sumie z tej pomocy skorzystało już ponad 240 gospodarstw, w roku bieżącym w budżecie gminy przeznaczono na ten cel 250 tys. zł.

Czyste środowisko to zdrowe społeczeństwo, ale nie tylko inwestycje poprawiające stan środowiska, są priorytetem gminy. Remontujemy obiekty będące własnością gminy a służące podstawowej opiece zdrowotnej, budujemy także nowe, w tym roku oddana została do użytku nowa przychodnia we Floryncie oraz Dom Pomocy Społecznej w Białej Niżnej w którym znajdzie opiekę kilkadziesiąt osób.

W ostatnich latach a zwłaszcza w roku 2010 wszyscy odczuwaliśmy skutki anomalii pogodowych. Obfite deszcze powodowały nie wyobrażalne jak na warunki jednej gminy uaktywnienie się osuwisk, straty w rolnictwie, mieniu komunalnym a zwłaszcza w infrastrukturze drogowej. Dzięki prowadzeniu odpowiedniej gospodarki finansowej gminy oraz pozyskaniem rządowymi dotacjom starano się w jak największym stopniu minimalizować skutki klęsk żywiołowych. Gmina posiada ponad 550 km dróg gminnych, które w ostatnich latach w ponad 60% zostały utwardzone zostały nawierzchniami asfaltowymi i betonowymi, co roku oddajemy do użytku nowe mosty i kładki. W roku 2010 wydatki na ten cel wyniosły prawie 10 mln. zł. W celu zapewnienia bezpieczeństwa mieszkańcom gmina realizuje również inwestycje wspólnie z zarządcami dróg powiatowych, wojewódzkich i krajowych. W ostatnich latach w miejscowościach Ptaszkowa, Cieniawa, Biała Niżna, Kąclowa, Florynka, Krużlowa Wyżna i Niżna, Stróże, Binczarowa wybudowano ponad 20 km. chodników dla pieszych wraz z oświetleniem

Te działania w każdej sferze, czy to społecznej, edukacyjnej czy ochrony środowiska przynoszą wiele satysfakcji i pozwalają spojrzeć bardzo optymistycznie na dalszy rozwój gminy w latach następnych.

POLSKI BANK

BANK SPÓŁDZIELCZY **w Nowym Sączu**

Rok założenia 1912

TRADYCJA I NOWOCZESNOŚĆ

ATRAKCYJNE KONTO OSOBISTE ROR

ZA JEDYNE 3 ZŁ
MIESIĘCZNIE OTRZYMUJESZ

- **bezpłatne** otwarcie rachunku
- **bezpłatne** konto internetowe
- **bezpłatne** przelewy internetowe
- **bezpłatną** informację telefoniczną
- **bezpłatne** wydanie karty debetowej
- szeroką sieć **bezprowizowych** bankomatów
- **korzystne kredyty** dla posiadaczy ror

Centrala

33-300 Nowy Sącz
Al. Batorego 78

telefon centrala
018 443 56 30

tel. kredyty
018 443 46 60

Oddział

Gródek n. Dunajcem 100
tel. 018 440 10 50

Punkty obsługi klienta

Nowy Sącz:
ul. Krakowska 91
tel. 018 440 81 05

ul. Paderewskiego 66
tel. 018 444 31 38

ul. I Brygady 6
tel. 018 440 08 16

ul. Lwowska 104a
tel. 018 441 65 80

ul. Bat. Chłopskich 31
tel. 018 449 05 36

Wielogłowy
tel. 018 449 01 01

Kamionka Wielka
tel. 018 333 38 19

Rożnów
tel. 018 475 15 74

Zapraszamy do naszych placówek

GMINA STARY SĄCZ

www.stary.sacz.pl

Z posagiem wieków nowe perspektywy

Gmina miejsko-wiejska w centrum Kotliny Sądeckiej (102 km² pow., 23 tys. mieszkańców, 225 osób na km², użytki rolne 46%, użytki leśne 41%); miasto Stary Sącz (8 osiedli); 15 sołectw (Barcice Dolne, Barcice Górne, Gaboń, Gaboń-Pracza, Gołkowice Dolne, Gołkowice Górne, Łazy Biegonickie, Mostki, Moszczenica Niżna, Moszczenica Wyżna, Mysłec, Popowice, Przysietnica, Skrudzina, Wola Krogulecka).

Od XIII w. Stary Sącz jest znaczącym punktem na mapie Małopolski (skrzyżowanie dawnych szlaków handlowych i współczesnych ciągów komunikacyjnych (odległości: Lwów 303 km, Lublin 312, Warszawa 362 km, Łódź 379, Wrocław 388, Budapeszt 393).

Okolo 80% zabudowy starej części miasta to obiekty chronione, w tym prawie wszystkie domy przy Rynku. W „Domu na Dolkach” (Rynek 6) mieści się muzeum regionalne. Najcenniejsze zabytki: zespół klasztorny ss. klarysek z kościołem św. Trójcy (XIII w.) - sanktuarium św. Kingi, kościół św. Elżbiety (XIV-XV w.), kościół św. Rocha, zabudowa dawnego klasztoru oo. franciszkanów, drewniany kościół św. Mikołaja (XVI w.) w Moszczenicy Niżnej, kaplice: św. Kingi na Podmajerzu, św. Jana Nepomucena na Kamieńcu, „Przymierza Pańskiego” na os. „Słoneczne”, „Najświętszej Marii Panny Wspomożenia Wiernych” na os. „Cyganowice”.

Najważniejsze propozycje kulturalne: Starosądecki Festiwal Muzyki Dawnej, Międzynarodowy Plener Malarski, Starosądecki Jarmark Rzemiosła oraz Papieskie Dni Młodych (Diecezjalne Centrum Pielgrzymowania im. Jana Pawła II - Dom Pielgrzyma „Opoka”).

Na dzień 31 marca 2011 r. na terenie miasta i gminy funkcjonowało 1230 różnych firm. Od kilku lat Stary Sącz utrzymuje się na wysokich pozycjach rankingów oceny aktywności w zdobywaniu funduszy zewnętrznych, unijnych i krajowych.

Burmistrz Marian Cycoń
Przewodniczący Rady Miejskiej Kazimierz Gizicki

Urząd Miejski w Starym Sączu
ul. Stefana Batorego 25
33-340 Stary Sącz

tel. 18 446 02 70; fax. 18 446 02 70

www.stary.sacz.pl gmina@stary.sacz.pl

BANK SPÓŁDZIELCZY W STARYM SĄCZU

**Bank z ponad 135 letnią
tradycją**

**ul. Daszyńskiego 11
33-340 Stary Sącz**

Godziny otwarcia: poniedziałek - piątek: 7.30 - 17.00
sobota: 8.00 - 14.00

Kontakt:

- sekretariat: **(18) 446 09 60 wew. 33**
- obsługa klienta: **(18) 446 09 60 wew. 46**
- kredyty: **(18) 446 09 60 wew. 35**
- księgowość: **(18) 446 09 60 wew. 37**
- fax: **(18) 446 09 60 wew. 41**

- strona internetowa: **www.bs.stary.sacz.pl**
- e-mail: **sekretariat@bs.stary.sacz.pl**

Bank oferuje:

- niskooprocentowane kredyty (gotówkowe, mieszkaniowe, inwestycyjne, w rachunku);
- rachunki (bieżące, ROR, walutowe);
- ubezpieczenia (majątkowe, komunikacyjne, na życie).

Sądeczanin

MIESIĘCZNIK NIEZALEŻNY

Miesięcznik „Sądeczanin” – to warto czytać

„Sądeczanin”, wydawany od stycznia 2008 roku przez Fundację Sądecką, to comiesięczna solidna dawka wiedzy i bieżących informacji o Nowym Sączu i regionie. W krótkim czasie miesięcznik zdobył sobie mocną pozycję na rynku wydawniczym. Czytelnicy docenili profesjonalizm, niezależność i obiektywizm redaktorów pisma. Po „Sądeczanina” sięga każdy szanujący się Sądeczanin.

100 bogato ilustrowanych stron pisma, pomysłowo złamanych, wypełniają relacje, wywiady, reportaże, felietony, publicystyka. Bogata jest paleta tematów, które porusza miesięcznik: samorząd, gospodarka, edukacja, kultura, historia, religia, turystyka, sport. Polityka, spory partyjne nie mają dostępu na łamy.

„Sądeczanin” skupia się na sprawach lokalnych, buduje tożsamość sądeczan, promuje wartościowe dla ogółu inicjatywy gospodarcze i kulturalne; pokazuje lu-

dzi ambitnych i przedsiębiorczych, przypomina postaci zasłużone dla regionu. Pismo unika taniej sensacji, łączy, a nie dzieli Sądeczan.

W „Sądeczaninie” publikują artykuły najlepsze pióra w regionie. Pismo jest otwarte na współpracę z każdym autorem, który ma coś interesującego do powiedzenia. Swoje korespondencje do miesięcznika przysyłają Sądeczanie rozsiani po Polsce i świecie. Silną stroną „Sądeczanina” są materiały historyczne i kronikarskie.

Stałym dodatkiem do miesięcznika jest „Panorama Wsi Sądeckich”. W ramach cyklu ukazują się minimonografie wsi parafialnych ziemi sądeckiej; pokazywani wiejscy społecznicy: sołtysi, proboszczowie, prezesi ochotniczych straży pożarnych, szefowe kół gospodyń wiejskich, animatorzy zespołów folklorystycznych i klubów sportowych.

„Sądeczanin” dostępny jest w kioskach „Ruchu”, urządzeniach pocztowych oraz w kącikach prasowych wielu sklepów w regionie. Ale najpewniejsza jest prenumerata.

Wydawca:

Fundacja Sądecka
ul. Barbackiego 57, 33-300 Nowy Sącz
tel. (18) 415 70 77, 415 70 83
e-mail: redakcja@sadeczanin.info

Pomaga, promuje, szkoli, informuje

Fundacja Sądecka

Fundacja Sądecka (d. Sądecka Fundacja Rozwoju Wsi i Rolnictwa) powstała w 1991 r. w Nowym Sączu z inicjatywy ówczesnego posła na Sejm RP Zygmunta Berdychowskiego, przez wiele lat pełniącego funkcje prezesa. Przez te lata, jako organizacja non-profit, FS na trwałe wpisała się w krajobraz ziemi sądeckiej.

Statutowym celem Fundacji jest prowadzenie działań szkoleniowych i charytatywnych na rzecz środowisk wiejskich i małomiasteczkowych; promocja samorządności, inicjatyw gospodarczych i kulturalnych służących lokalnym społecznościom, kształtowanie postaw obywatelskich i patriotycznych, działalność wydawnicza.

Przez 18 działalności wokół Fundacji Sądeckiej wyrosły znaczące dzieła.

Stowarzyszenie Kasa Wzajemnej Pomocy skupia ok. 4100 członków, zrzeszonych w 44 kołach gminnych, korzystających z nieoprocentowanych pożyczek. Na kapitał składa się wpisowe i składki członkowskie.

Fundusz Stypendialny im. Braci Potoczków od 1993 r. przyznaje stypendia zdolnej młodzieży z niezamożnych rodzin wiejskich. Dotychczas pomocą objęto ok. 4,5 tys. gimnazjalistów, uczniów szkół średnich i studentów.

Akcja charytatywna „Serce Sercu”, to prowadzona od 1995 roku przed świętami Bożego Narodzenia zbiórka artykułów spożywczych na rzecz rodzin wielodzietnych i osób samotnych. Przez te lata rozdano ok. 10 tys. bogatych paczek pod choinkę.

Lato Wiejskich Dzieci – pod takim hasłem od 15 lat FS organizuje bezpłatne kolonie dla dzieci z biednych rodzin. Z tej formy wypoczynku skorzystało dotąd ok. 5 tys. dzieci, które relaksowały się w górach i nad polskim morzem.

Plebiscyt na Sądeczanina Roku promuje osoby zasłużone dla swoich środowisk lokalnych, znane z nietuzinkowych dokonań. Wśród dotychczasowych laureatów byli księża, nauczyciele, lekarze, samorządowcy, działacze kultury.

Fundusz Stypendialny im. Braci Potoczków

Akcja charytatywna „Serce Sercu”

Stowarzyszenie Sołtysów Ziemi Sądeckiej

Stowarzyszenie Kasa Wzajemnej Pomocy

Plebiscyt na Sądeczanina Roku

Lato Wiejskich Dzieci

Stowarzyszenie Sołtysów Ziemi Sądeckiej działa od 2005 przy Fundacji Sądeckiej i korzysta z jej wsparcia organizacyjnego i finansowego. Sołtysi pielgrzymują do sanktuariów maryjnych i wymieniają się doświadczeniami.

„Sądeckie spotkania z historią”, to organizowane przez Fundację Sądecką konferencje historyczne. Pierwsza dotyczyła wybitnego historyka Kościoła, ks. prof. Bolesława Kumora, następną była poświęcona „Sądeckim żołnierzom i generałom w służbie Rzeczypospolitej”.

Konferencje gospodarcze, organizowane przez FS dotyczą węzłowych problemów Sądeczyny, m.in.

ochrony środowiska i układu komunikacyjnego powiatu nowosądeckiego.

W ramach działalności wydawniczej od 3,5 lat wydawany jest miesięcznik „Sądeczanin”, do którego dołączył w 2010 roku portal informacyjny www.sadeczanin.info.

FUNDACJA SĄDECKA

ul. Barbackiego 57, 33-300 Nowy Sącz
tel. (18) 415 70 77, 415 70 83
e-mail: biuro@fnsn.pl

Portal www.sadeczanin.info

GORĄCE NEWSY I NAJWIĘKSZA DAWKA INFORMACJI O REGIONIE

Chcesz się szybko dowiedzieć, co dzieje się na Sądeczynie? Wejdź na portal www.sadeczanin.info!

To najszybszy serwis informacyjny w regionie, prezentujący codziennie kilkadziesiąt informacji na temat samorządów, gospodarki, sportu, kultury, edukacji, działań policji, straży pożarnej i granicznej oraz wszelkie aktualności z regionu Sądeczyny, a także z okolic Limanowej i powiatu gorlickiego.

Portal rozwija się w tempie ekspresowym. Zaczęliśmy tworzyć serwis w 2010 roku. Naszym wielkim sprawdzianem była powódź, która zalała nasz region w maju i czerwcu – okazało się, że mieszkańcy potrzebują i szukają szybkich informacji, które często decydują o sprawach podstawowych dla ich przetrwania. I że nasz portal jest w stanie im te informacje w szybkim czasie przekazać.

Kolejnym krokiem milowym stały się wybory samorządowe 2010. Wyborcy potrzebowali wiadomości, dzięki którym mogli lepiej zdecydować o swoim głosie, gdy stawali przy urnie. Staraliśmy się zapewnić im jak najpełniejszy serwis. Efekt: ponad 500 krótszych i dłuższych tekstów, setki komentarzy, tysiące odsłon. Rekord wejść na stronę odnotowaliśmy w piątek 22 listopada 2010 roku, kiedy wręcz serwer odmówił posłuszeństwa. Informatycy szybko opanowali sytuację, a dziś nasze serwery są przygotowane na jak największe zainteresowanie Czytelników informacjami zamieszczanymi na portalu.

Nie boimy się pisać o żadnej sprawie, która naszym zdaniem jest ważna dla mieszkańców. Doceniają to media ogólnopolskie, które powołują się na nasze informacje.

Od czerwca 2010 roku do dziś liczba Czytelników odwiedzających codziennie naszą stronę wzrosła ponad dziesięciokrotnie, sięgając pół miliona wejść miesięcznie.

KONTAKT Z REDAKCJĄ:

ul. Barbackiego 57, 33-300 Nowy Sącz

tel. (18) 415 70 77, 415 70 83

e-mail: redakcja@sadeczanin.info

XXI Forum Ekonomiczne

Krynica-Zdrój, 7-9 września 2011

Województwo Małopolskie
Główny Partner
Forum Ekonomicznego

Europejskie dylematy: partnerstwo czy rywalizacja?

- » Uznane wydarzenie w Europie środkowo-Wschodniej określone przez międzynarodową prasę mianem „Davos Wschodu”
- » 5 sesji plenarnych, 120 paneli dyskusyjnych, prezentacje firm, wystawy

- » Ponad 2 tysiące gości – liderów życia politycznego, gospodarczego i społecznego z Europy, Azji i Ameryki
- » Największe polskie i światowe media – przedstawiciele ponad 200 redakcji

Wydarzenie specjalne

IV FORUM INWESTYCYJNE

6-7 września 2011 – Tarnów

- » Ponad 300 gości – inwestorów oraz przedstawicieli rządów i parlamentów z Europy Środkowo-Wschodniej.

Wydarzenie specjalne

V FORUM REGIONÓW

7-9 września 2011 – Muszyna, Krynica

- » Honorowy patronat Minister Rozwoju Regionalnego Elżbiety Bieńkowskiej

